

R o m e t e n.

N:o 42.

Lördagen den 26 Maj 1827.

Öförgripliga Betraktelser öfver det
nyss afgjorda målet mellan Bok-
tryckarn, Bruks-Patronen N. W.
Lindh i Srebro, och Herrar Nord-
stedt & Söner i Stockholm.

(Forts. och Slut fr. N:o 41.)

Det hufvudsakliga skälet, på hvilket Hr Lindh for-
tar sitt förswar, är, att Böderna äro hemtade us-
tur förslaget till nya Evangelii-Boken, att detta
förslag blifwit utarbetadt af en Committé; att en Com-
mitté, liksom hvarje annan corporation, som för sitt
arbete salieras af statens medel, ingalunda kan ega rätt-
tighet, att för sin räkning öfverlemnna förlags-rättgihes-
ten till ett sådant arbete åt enskild man, och att han
icke kan anse den af Evangelii-Boks-Committéns
Ordsbrände, Erkebiskopen Dr Rosenstein, lemnade
skriftliga öfverlåtelsen såsom laglig och riktig.

Förhållandet härmed är följande: Evangelii-
Boks-Committén, för hvilken endast ett ringa stats-
anslag war affatt, begärde underdånigast hos Hans
Maj:t, att få till enskild man öfverlåta förlags-
rätten till sitt Evangelii-Boks-förslag, för att så-
medelst kunna tillwägabringa, att detsamma ge-
nom tryck måtte komma i allmänhetens händer.
Detta tåktes Konungen allernådigst bewilja, och
innan Committén åtskilldes gjorde den en så-
dan öfverlåtelse till Bokhandlaren Hr Magister Wi-
borg. Hårom har Erkebiskopen Dr Rosenstein lem-
nat ett intyg. I kraft af denna skänta åtkomna
rättighet hade Magister Wiborg asträdt förslaget till
Herrarne Nordstedt, hvilka alltså nu mera måste
wara de rätte egarne och gittige uppläggarne af

Förslaget till nya Evangelii-Boken, då — enligt
Sweriges lag — köp och gäfwä äro laga fång.

Men då, enligt ordspråket, olaga fång är o-
fång, så skulle wißerligen förslaget af detta förslag
genast förwandlas till en res primi occupantis, och
kunna, i följe deraf, äfwen blifwa Hr Lindhs, så
snart han wore färdig att, med sina stående silar,
eftertrycka det, om han blott först lyckades att åda-
galägga det Herrarne Nordstedt olagligen betraktas-
de sig som egare deraf. Att åstadkomma en sådan
bewisning, utgör också föremålet för hans ifriga be-
mödande. Så will han wisa, att "Erkebiskopen, i es-
genkap af Committéns Ordsbrände icke kunde ega
rättighet att öfverlemnna Committéns arbete till tres-
dje man; att Committén icke bör kunna anses ega
författare-rätt till sitt arbete; att Tryckfrihets-La-
gen tillerkänner en hwar full rätt till att utbekom-
ma och bekantgöra alla slags corporationers hands-
lingar; att Committén, genom att gå i författ-
ning om det utarbetade förslagens tryckning, endast
fullgjorde sin skyldighet, att sbranställa om försla-
gets spridande bland allmänheten genom en nor-
malupplaga; att det bör synas nästan otroligt, att
Svenska Kyrkans öfverhufwud och flera andra
bland de män, som utgöra dess förnämsta prydnad,
skulle till den grad förgått det allmännas behof och
rättwisa fordringar, att de skulle medverkat dertill,
att göra t. ex. de nya böderna till en monopolie-artikel,
som för största delen af allmänheten genom sitt pris
blef oåtkomlig, och derigenom med öfverläggning lagt
det wäsentligaste hindret för deras spridande." o. s. w.

Att Hr Lindh will gifwa färg åt sitt tillgrepp
med dessa och dylika stenskal, kan icke förefalla nå-
gon fremmande. Men besynnerligare — så wida

man icke får upptaga, att det endast skett för att ge anledning att nogare från alla sidor beståda åmnet — är det, att en af Högsta Domstolens Ledamöter, Hr Jusficia-Rådet Stråhle, också vill draga i tvifvelsänd, att Committén kunde tillerkänna sig någon egande-rätt till sitt förslag, emedan den icke användt sitt arbete för enskild nytta, utan till statens bästa, hvadan ensam rättighet icke skulle kunna tillkomma Committén att allmångöra eller icke allmångöra sitt förslag; samt att Herrarne Nordstedt, såsom första försläggare af arbetet, skulle der till förvärswat egande-rätt, då enligt Tryckfrihets-Lagens ord, det är en hvar tillåtet, att i allmänt tryck utgifwa en handling af ifrågawarande beskafsenhet.

Vi skola förstå att pröfwa alla dessa skäl.

Normalupplagor kunna icke komma i fråga wid andra än sådana verk, hvilka till allmänt bruk blifwit gillade och sanctionerade. Nu är sådant icke fallet med nämnda förslag, hvilket, ehuru det i den stund, det af Committén war tilländabragt, war att anse såsom "en fullbordad handling, rörande ett allmänt ärende," nu mera sedan det icke blifwit antaget till allmänt bruk, är under samma prædicament, som alla andra af enskilde personer uppgifna förslag till nya Evangelii-Böcker. Att dessa må komma till Publikens bruk är af wigt, så att man på förhand må göra sig bekant med de förändringar dem man med denna bok åsyftar, och der på stadga sina tankar; men då staten, såsom händelsen är med Evangelii-Böcker-Committéns arbete, icke gjort något anslag för tryckningen af deras arbete, och ingen lag ålägger Ledamöterna af denna Committé, att på deras enskilda kofinad gifwa publiket derät, återstod ju för dem intet annat medel, än såla näddigt tillstånd, att få affsä arbetet till en enskild försläggare. Att åter ingen sådan skulle finnas wälig att åtaga sig tryckningskofinaden, utan att han försäkrades om utslutande egande-rätt, är naturligt. Denna gäller dock endast och allenast för hwar försläggare, om hvilket endast handlas, och besvär för det, så länge det är ett sådant, men må icke upphöra, så snart det från ett blott förslag förvandlade sig till en, till allmänt nyttjande, på boken bok. Här är således icke fråga om någon annan monopolie-artikel, än en sådan, som alltid måtte wara och förblifwa det, neml. den ende rättighetens tillhörighet. Deremot är det wärligen sant

att om, medan Committén ännu varit i verksamhet, någon begärt att få lösa och genom tryck beskaffa detta förslag, hade sådant icke kunnat förwägras. Då åter detta icke skett i rättan tid, och nu mera, sedan Committén är upplöst, icke kan ske, samt dessdrinnan arbetet är, med full författare-rätt, till enskild försläggare öfwerlemnad, så måste denne wara tryggad för eftertryck af hwarje annan, som ej samma arbete på lagligt sätt, d. å. medelst utlösnings-akt, framfört, så framfört angeläget anses, att skydda en wäl klaf af undersätare, neml. försläggare wid deras egendom, liksom alla andra. Hr Jusficia-Rådet Stråhle gör wäl den anmärkning: "att Tryckfrihets-Lagen föreskrifwer en sådan beswerdlig auctoritet gjord begäran som en handlingens undersäende, såsom medel att begagna rättigheten att densamma i tryck allmångöra, men icke såsom wärlig för rättighetens utlösningsakt," men den distinktionen är alltför juridiskt fin, att af oss, som icke höra till saken, kunna begripas. Vi som endast döma efter sundt förnuft och wärlig logik, kunna icke finna, att medlet att begagna rättigheten är något annat än wärlig för rättighetens utlösningsakt och så twärdom, så snart man tager det i en för detta fall gällande mening, utan afseende på de mera materiella medel.

Vi tro oss således hafwa wifad, att sedan Herrarne Nordstedt fått försläggare-rättigheten till Evangelii-Böcker-förslaget, war detta deras egendom, som af ingen annan, hvilken ej kunde wisa på annan laglig wäg åtkommen rättighet der till, får eftertryckas. Ännu mera måste då detta gälla med ett sådant verk, hvilket, såsom den Nordstedtska, af Herr Lindh eftertryckt, Evangelii-Boken, icke har någon annan upphofsmän eller sammansättare än Herrarne Nordstedt sjelfwe; ty gifwit är att den, i sin helhet, hwarken liknar den gamla Evangelii-Boken, eller Committéns förslag, eller några andra än sådana, som antingen med berättning eller ofunnighet, i båda fallen olagligt, efter denna blifwit aftryckta.

Argus kan alltså trösta sig. Det resultat, som domen i detta mål gifwit, för tillämpningen af den Swenska constitutionella Tryckfrihets-Lagen, för andra tider och för andra tillfällen, kan wärligen icke wara annat än i högsta grad lugnande, då den betryggar försläggare mot de närliga och ruinera-

de till greppen af eftertryck. Ty att den Nordstedtska Evangelii-Boken war Bolaget Nordstedt & Ebner tillhörigt, lärer icke kunna nekas, äfwen om en nogare undersökning skulle wisa, att denna bok är en sådan, som lagligen icke borde wara till. — Detta är den märkwardigaste omständigheten wid detta mål, och hwilka det tillhör oss att nu framställa för allmänhetens besinnande.

Af sista Riksdagsbeslutets 44 S. N:o 106, och Rikens Ständers underdåniga skrifwelse, N:o 439, kan inhemtas, att det varit och är Rikens Ständers önskan, att med antagandet af någon ny Evangelii-Bok måtte anstå till nästa Riksdag, om ej till och med till dess att nya Bibelöversättningen binner blifwa färdig, och med anledning deraf har Kongl. Maj:t i nåder den 30 Augusti 1824, beslutat — enligt hwad Stats-Sekreteraren för Ecclesiastik-Ärenderne Erke-Biskopen underrättat (se Stockholms Ärfko-Tidning, för år 1824, N:o 16) — "att den gamla Evangelii-Boken skall tills vidare fortfortsara att i Församlingarna nyttjas."

Då detta Konungens och Ständernas gemensamma beslut beträffar det nya Evangelii-Boks-förslaget i sin helhet, utan att undantaga och till allmänt bruk jemte den gamla, tillåta någon del af den, så följer, att ehuru omtryckandet af Committéns förslag, antingen till sitt hela eller till wisa delar deraf, är, för rättsinnehafware dertill, icke allena tillåtet, utan äfwen berömligt, kan dock hopyblandandet af den ännu såsom till allmänt bruk gällande sanctionerade gamla Evangelii-Boken med något utur den tills vidare, förkastade nya, och hwarigenom således på ett tryck och — man har intet annat ord derför — förslulet fått, man wäl gifwa utseende af sanction af wisa delar af en bok, som till sin helhet, ingen sanction har, icke wara antat än orätt och obehörigt och taga utseende af misfaktning af Ständernas bestämdt yttrade önskan, och ett trots mot Kongl. Maj:ts tillkännagifna nådiga wilja.

Om Justitie-Ombudsmans-embetet icke beklådes endast för syn skull, utan såsom iben för det samma tydes antydas, utöfwades till bewakande af att Ständernas yttrade och af Konungen bifallna wilja, noggrannt måste efterteswas, kunna wi icke inse, att Justitie-Ombudsmannen borde underlåta, att ett sådant componerande af det sanctionerade och icke sanctionerade åtalar, och kunna wi lika litet inse, att någon Domare kunde underlåta att, om upp-

lyst bleswe, att detta sammanblandande icke blott af okunnighet och missförstånd, utan af argt uppsåt blifwit företaget, derför erläggas böter. Men detta förhållande, långt ifrån att göra Herr Lindhs eftertryck offylldigare, måste göra det så mycket mera verberligt, att hans genom sådne stilar tillämnade multiplicering af hwad aldrig borde existera, så fort se kan, hämmas.

Ännu mera är här af gifwet, att den anhållan, som elswa sjuken Boktryckare i Landsorterna, under loppet af rätttegången mellan Herrarne Nordstedt och Bruks-Patron Lindh, i underdånighet hos Kongl. Maj:t andragit, om rättigheten att fritt få aftrycka de af Evangelii-Boks-Committén föreslagna nya Bönerna, icke kunde bifallas. Imellertid torde det, för fullständighetens skull af allt hwad som rör denna sak, förtjena anmärkas, att de elswa Boktryckarne hemställt till hela Boktryckeri-Societeten, om den ej wille en corps förena sig om en sådan underdånig ansökan, men enligt ett d. 24 föll. Januari i allmän sammankomst fattadt beslut, war nämnde Societet upplyst dese sine medbröder, att Societeten icke ansåg en sådan underdånig anhållan, då dess syfte war så rakt stridande mot Ständernas önskan och Kongl. Maj:ts åternådigst yttrade wilja, wara sig tillständig.

Med anledning af det föregående, torde den anmärkning söja af sig sjelft, huru steswa de opinio-ner om allmänna ärender måste blifwa, som endast framkallas af Tidningarnes ofullständiga och oftast förhastade framställningar. Isommerhet om de göras af ett så partiskt blindt sinne, som det måste wara, hwilket kan wilja insinuera, "att den behållna winst, som Herrar Nordstedt & Ebner böra kunna påräkna, om de allt framgent så såsom monopolister tillhandahålla allmänheten de med nya bönerna försedda Evangelii-Böckerna, wisar sig stiga årligen till omkring 27,000 Rdr B.co." — En uppgift, hwilken naturligtwis starkt skall skada i beponen och stråla i kronen på hopen, men hwars orimlighet lätt inses af hwar och en som med Swenska Bokhandeln har någon kunskap: orimlig med hwad Swensk bok som helst och ännu orimligare i afseende på en ofanctionerad Evangelii-Bok, såsom den Nordstedtska är.

Föreläsningar i Kyrko-Lagfa-
renheten.

N:o 2.

(Inskändt.)

(Forts. och Slut fr. N:o 40.)

Utdrag af Sammandrag af Strengnäs
Consistorii tryckta Circularer
ifrån år 1748, Synodal-Protocol-
ler och Stifts-Tidningar, m. m. i
Alphabetisk Ordning författa-
de af Seth Wallqvist, Kongl.
Höfpredikant och Prost. — —

Sidd. 93 och 94. — —

När innehafwaren af Jus Patronatus till M.
Pastorat nnderlåt, likmäßigt Kongl. Circularet den
11 Augusti 1783, som angår Regale och Consistoria-
ele Pastorater, inom 4 månader efter ledigheten,
att insända Kallelse för någon Församlingens blifs-
wände Pastor, så blef af Consistorium underdånig
gäst hemskildt, huruvida det borde till M. Pasto-
rat i laga ordning upprätta Förslag och derefter
meddela Fullmakt till den, som genom Församlingens
pluralitet blir kallad; härpå följde det nådiga
Svar, att Consistorium egde förelägga Patronatus
sådan tid, till utfärbande af Kallelse för den blifs-
wände Kyrkoherden i M., så att Kyrkoherdes-syslan
derstädes kan blifwa återbesatt och tilltrådd, innan
Nådåret i det Pastorat, der Kyrkoherden i M. ers-
vällit Transport, tilländagått. Strengnäs Stifts-
Tidningar den 30 April 1804." — —

Obs. Som Citationen af Strengnäs Stifts-
Tidning här är orätt, och man icke funnat få rätt
på den Numer, der ofwanskrifne Handling skall wa-
ra införd, har man nödgats göra utdrag ur ofwans-
annålda Bok.

Med M. Pastorat förstås Mörkö Pastorat i
Strengnäs Stift; hwarest en Örefve Bonde, egare
till Hörningsholm, innehafwer Jus Patronatus. —
Ejellwa frågan hafwer uppstått sedan Kyrkoherden
derstädes Carl Gustaf Erbom den 21 September
1803 besullmägtigades af Consistorium i Strengnäs
till Kyrkoherde i Hålb, och till hans efterträdare i
Mörkö sedermera utnämndes nuwarande Kyrkoher-

den i Allta Pastorat af ErkeStiftet, Prosten An-
ders Færnell.

I anledning af förestifne twänne Utdrag torde
man utan risk kunna anmärka den besynnerlighets-
ten, att till Helgesta och Hyltinge Pastorat
måste Patronatus strax kalla en Prest, hwil-
ken undergått Pastoral-Examen; till Mör-
kö åter behöfde sådant ei ske förr än så
tidigt, att Fullmakt kunde utfärdas och
Pastoratet tilltrådas i laglig tid.

—
Kustik.

Erif den XIV såsom barn.

Sof än Konungabarn sött i din hwilas famn.
Sof till morgonens ljus helsar din lugna hädd:
Snart nog lifwande fömnens
Balsam flyr dina ögonlock.

Medan ser jag i skyn solen i rosenpragt.
Mildt din halföppna blif ler mot des wana glans.
Tillslut åter ditt öga.
Lång blir lidandets bittra dag.

När som tiden dig bar fram ur fitt dolba stöt:
Dig bestämde des lag stänka åt andra lugn,
Medan mörka bekymmer
Lära skulle ditt eget bröst.

Medbifksam du din hand sträcker mot det barn,
Som med nöden till bror hwilar på lojans halm.
Ej beklaga des öde.
Dubbest tyngre ditt eget blir.

I din menliga frid leker din späda hand
Med den purpur en gång fring om din skuldra sveps;
Om du kände des börda
Lgat badade wist i gråt.

—
S t o c k h o l m,

i Elméns & Granbergs Tryckeri.

R O M E T E N.

N:o 43.

Onsdagen den 30 Maj 1827.

Inrikes Nyhet.

Sistlidne Lördag den 26 dennes öppnades, i åttiofylliga Konstnärers öfverwåro, Låren, hwilken nu i elstwa år inneslutit den af salig Professorn och Ridbären C. F. von Breda till en del utförda, men osfullbordad lemnade stora Tasta öfwer högfästlig Konung Carl XIII:s fröning. Åttiofylliga af våra läsnare torde erinra sig historien om denna Tasta, hwilken till och med wid twänne Rifsdagar, åren 1809 och 1818, war ett ämne för Ständernas öfwerläggningar, utan att detta dock kunde hindra cabalen i sin fortgång, som bragte det derhån, att Tastan plötsligen måste nedtagas och bortskaffas ur den — sedermera nästan icke begagnade — atteller der den war uppspänd, och att allt widare arbete på den måste upphöra. Denna Tasta, på hwilken redan flere hufwudgrupper woro alldeles färdigmådade, andra fullt ebaucherade, blef nu rullad öfwer en kasse och wid ett par groska jernbakar upphängd i en, mycket tät lår af starka bräder, hwilken hopspikad, sedermera ända hittills varit lemnad i detta stiel, med anledning af Konstnärrens snart derefter öfvermodadt inträffade ödd.

Då nu låren öppnades, befanns kassen wara afbrusten och Duken af sukt alldeles fallen i små bitar, så att endast ett par hufwuden åro i behåll. För öfrigt ser man här och der blott ett öga eller delen af en hand o. s. w; men detta allt i ytterst osbetydlig grad gulnad, och wittnande om huru förträffligt allt varit måladt, samt hwilket oskattbart mästestycke det hela blifwit, om det fått fulländas.

Säkerligen skall ingen wån af konsten utan sorgligt interesse erfara det slutliga öde, som öfwer-

gått denna Tasta, hwilken war det sörsta artistiska företag, som i sednare tider, inom vårt fädernesland, varit påtänkt, och hwilket, utfördt, hade till efterwärd den lemnat det ärosfullaste document öfwer den höjd Svenska Måteriet, wid vår tid, hade hunnit. — Nu återstår af denna härlighet utom de oswanföre beskrifna trasorna, icke mer än sörsta Esqvisen, på hwilken högfästlig Konung Carl XIII medelst sitt teqnade namn gillat projectet och försäkrat Konstnären om det öfwerenskomna priset; samt en Tastla i wida mindre scala, å hwilken Professor Breda har målat hwarje figur och hwarje grupp, allt efter som han hunnit att, på den stora Tastan, ebauchera den.

Trösten öfwer denna undergång, som träffat något af det skönaste menniskosmittet uttänkt och menniskoflit ansträngt sig att fullborda, har Schiller uttalat i de hänsbrände orden:

Von des Lebens Gütern allen
Ist der Ruhm das Höchste doch,
Wenn der Leib in Staub zerfallen
Lebt der große Name noch.

Några flygtiga betraktelser öfwer
Qwinnoödnen.

Wiserligen hafwa de fleste af de så kallade allmänna opinioner icke på annat sätt tillkommit, än att någon, för tillfället med förmliga att låta sig höras, tanklös uttalat ett omdöme, en anmärkning, som den lyfnande hopen, i tredje och fjerde led, upprepat, till dess man ändtligen kommit derhån, att i satsens trivialitet se ett bewis för dess

rigtighet. Att hvad allmänt erkännes äfwen skall vara sant, är nemligen sjelf en sådan allmän opinion, beständigt återopad till styrka för alla andra, utan dock att vara mera wälbesinnad, mera skarpt genomtänkt än de. Företager man sig åter någon af dessa till pröfning, skall man snart se dem, wid första widrändet sönderfalla till intet.

En sådan, tusensaldiga gånger upprepad opinion är den: att kvinnans wäsendtliga princip skulle vara känsla, mannens åter förstånd, och på förutsättandet af den, äro så många blomsterrika och hjertdrörande afhandlingar, läseböcker, romaner, predikningar och rimverk uppbyggda. Skada alltså wore det, om alla dessa härligheter, genom ett närmarre skärskådande af fundamentalsatsen, skulle wisa att förhållandet i verkligheten är alldeles tvärtom.

Förstånd är förmågan af daglig erfarenhet, är en kraft att riktigt bedöma alla förekommande händelser och föremål efter de fördelar eller de skador de, i ett eller annat afseende, kunna bereda oss; är gäfwan att reda sig i alla förhållanden, att skickligt undwika de som synas hotande eller att, i trott deraf, ur dem härleda något som understödder och befordrar våra affigter. Förståndets, kortast sagt, är också en dunkel aning af det himmelska, det ideala, hwilken, uttryckande menfliga wäsendet i sin helhet, uppflarnad werkar på en gång dels som förnuft, dels som phantasi och, concentrerad skuter upp till härlig blomning, såsom snille. Känslan hänför således allt det förekommande jordiska på ett öfwerjordiskt, sättet derföre härunder lätt i en hänrykning, som, bemärkande blott det af tingets sinnliga omhölje antydda ideala, glömmar de förhållanden, i hwilka man till detta ting i verkligheten, kan vara inwecklad.

Om man nu, efter dessa lemnade förklaringar, skulle wilja efterse hwar någon af dessa egenskaper, i öfwerwägande mått, igenfinnes, måste man snart nödgas erkänna, att förståndet icke allenast bort blifwa den för sitt hushåll werkan, den endast och ensamt för sin man och sina barn lefwande kvinnans lott, och att deremot känslan, bort blifwa den för fäderneståndet, werlden, hela menniskoslag, tet arbetande mamens, utan att de äfwen werkligen så blifwit.

Swär ser man wäl ett hus bättre iordning stäldt, hwar såkrare uppratthållet, än der det wärlutande är lemnadt åt kvinnans wård och hon blif

wit satt i tillfälle att använda des tillgångar och beräkna des utgifter? Huru ofta har man icke haft tillfälle att bemärka att de, under mannens hand på obestånd bragta ekonomiska angelägenheter, blifwit utredda, wäl uppgjorda och betryggade, så snart de öfwerlemnats åt hustruns omsorg? Alla dessa wärf måste nemligen utföras af förståndet, och det är hos kvinnan den rådande själssegenskapen.

Så till wida medgifwes detta äfwen af det allmänna tänkesättet, som det bekänner att kvinnans list öfwergår till och med djefwulens. Desså kom den onda principen icke, på egen hand, ut med att bereda det arma mankønets fall, utan måste bertill söka sig kvinnans biträde, som, wid stränderna af Yhrat, gafs af Eva, och wid stränderna af Zisue, af Pandora. Men hvad är list annat än ett, till högsta och finaste spetsen af beräkning, uppdrifwit förstånd, som derunder så beherskar hela menniskan att ingen ting förwirrar henne eller drager blicken från hennes mål? Derföre besitter kvinnan — det är allmänt medgifwet — fintlighet, själsnärvare (presence d'esprit) och äfwen qwidhet i wida högre grad än mannen. Se blott ett bref skrifwet af en kvinna och jemnför det med ett af en karl, huru stelt, huru trögt är icke det sednare mot det förra? Och qwidhet är en förstådets egenskap att genast uppfatta tingens likheter och olikheter, och således äfwen att se hvad som påhåller eller icke.

Desså har wiserligen ingen lefwat ibland män, utan att erfara huru dumheten är en planta som bland dem wäl och wida utbredt werer, frodas och trifs, då inom det qwinliga gebitet den är wida rare att träffa, än Thesium alpinum i norra Swerige. Likaså är det wiserligen icke af ett ungefär och utan betydelse, att orden Däre, Narr och Fåne icke hafwa någon semeninändelse. Denna observation skulle werkligen mer än de så ofta öfwerklagade mångsaldiga fruntimmers-capriserna, gifwa oss ledning att gå in på Zechinis *) något obscena gifning om sätet för den qwinliga intelligensen.

*) En Italiens Philosoph på 1760 talet, som författat en Dialectica delle Donne. I inledningen till denna fruntimmers logik bemäddar han sig att upptäcka sätet för qwinnosjälens och finner den, med all möjlig scholastisk grundlighet och trumpenhet der — man knappt skulle förmodat.

Då det derigenom är den försäkrad en wisselse ort, som hos ingen qwinna brister eller kan brista. Mannens åter, man säge hwad man will, har sin plats i hjertat; om detta då är borta — som åtminstone ofta i moraliskt om ej i fysiskt affeende inträffar — eller är lent, strumpet och odugligt, så må man naturligtwis icke eller stort räkna på de intelligenta krafterna.

För påståendet annars om denna förståndets öfverwigt hos qwinnan kan jag återopa den gällande auctoriteten af en person, som med beundransvärd säker blick genomskådat båda könen och deras ömsesidiga förhållanden i förhållande till hvarandra. — "Vore icke männernas förstånd wårt så underlägset — säger Ninon l'Enclos — eller wore de icke så dumma, då fråga är om att begagna sig af de fördelar dem tillfället erbjuder, skulle intet qwinnofödt warda fråfst. Men nu är det så, att ingen qwinna kan blifwa förbröd, om hon ej under hjälper mannens bemiddande derom och bereder honom möjlighet att lyckas." — En anmärkning, hwilken en lika erfaren och skarpsynt qwinna, neml. Drottning Christina, i sittande senat och wid bestämmandet af ett offentligt utslag, witsordat.

Då wi sagt att qwinnan i allmänhet saknar en högre grad af känsla, hafwa wi icke dermed welat förneka henne de naturdrifter, hwilka tillhöra alla leswande organismer, ännu mindre den yttre kroppsliga känsligheten. Twärtom måste hon ju, efter den större finhet och welhet, som utmärker hennes kroppssbyggnad, ega den wida lättretligare än mannen. Men ju detta factum talar så mycket mera för hennes öfverträffande förstånd, då detta aldrig sättes i werksamhet af något annat än af de intryck, som af yttre ting göras på sinnena. Här ser man äfwen skälet till den öfverläghenhet som den ömtåtliga, finhylliga damen, i bildning, qwickhet, förståelse och alla andra förståndskonster och förmaner, eger framför Dahkullan, som arbetar i hennes trädgård och derunder fått en grofware hud och alla känselinstrumenter mera tillhårdnade. Ju tiffigare neml. som intrycken kännas, ju snabbare måste äfwen förståndet wara att uppsatta dem, och ju starkare måste äfwen den skakning i nerverna bestännas, som uppsiegrar naturaldrifterna till affecter.

Desa är hos qwinnan ganska häftiga men gementligen stanna de wid att wara affecter. Mannen åter, som i allt wil se och inlägga något ideastift, något öfwer den förgångliga werkligheten upphöjdt, förarbetar affecten i sin phantasi och framställer den derefter för känslan, som, deraf häftigt hänförd, sedan sätter hela den inre warelsen i upror och låter, på det sättet, affecten öfwerwäga till passion. Att en sådan föllan intager qwinnan, wittnar erfarenheten. Mina eller den af kärlek wan sinniga är, emedan den icke har att föddja sig på en werkelig rimlighet, en så swag och matt bift, att dess werkan warit ingen, då deremot Werther förtjusat och hänfört hela sitt tidehwart och sin werldedel. Ty huru snart räknade äro icke de qwinnor, i jemnförelse mot det offantligen stora och sig dagligen öfande antalet af karlar, hwilka blifwit galna eller mördat sig af kärlek? Grinnas här att Chloress den wilda sjukdoms Furia, som för så många fru och flicka uppsåtit darhusens portar, icke är den passionligt swärmande Aphrodite om hwilken här talas.

Så är det med alla andra utbrott af exaltation. Bland hela den hof af religionswärmare, som kyrkohistorien uppräknar, hwat finner man ett enda qwinnonamn? Eller är det någon, som ett ögonblick skulle kunna inbilla sig, att en qwinna kan göra sig till Fakir? Eller att i qwinnokläder finna en pendant till Apolonius af Thyana, till Mahomet, till Ziska, till Jacob Böhme, till Zinzendorff? — Liksom qwinmans religiositet endast sätter sig wid yttre bruk och sedwanor, så är äfwen hennes kärlek endast sinnlig, endast en högt uppdrifwen affect, men icke passion. Hennes förstånd är för ljust att förwillas om hwad saken egentligen är och hennes hjerta är för kallt att nära en djupare känsla.

Säkert skall man, såsom inkast emat öf och såsom bewis för den innerlighet af känsla som herrskar hos qwinnan, återopa den modertiga ömheten; men om man nogare undesöker den, torde det icke kunna nekas, att denna ömhet snarare är en instinct, den naturen, efter dess wisa affigter, inplantat i hwarje feminum, men icke en känsla, icke en sig, fast dunkelt, medwetande totalitet af krafter och rörelser, styrd och bestämd af aningen om en idé.

Vore denna sm'et en kånsla, skulle man då wäl se
 så mången moder, som nu ty wärr! ofta inträfs-
 far, mördra det foster hon frambragt, i beräkning
 att såmedelst undwika en timlig ledsamhet? Skulle
 man då kunna framte exemplet på mödrar, som för
 att fortlara i besittning af jordiska fördelar, bedra-
 git sina egna barn på deras arf? — Har någon
 far deremot, som sällan inträffar, tagit lifwet af sin
 afkomma, har det aldrig stett utan i ögonblicklig
 hånfredelse af en passion, eller — såsom händelsen
 war med Romerske Brutus — i öfvertygelse att
 dermed uppfylla budet af en öwifkorlig pligt.

Swad som annars mest talar för qwinna's
 kallare natur, är det att hon alltid befinnes wida
 grymmare än mannen. En giftblandare eller en
 mördare så i stort och på sådant sätt, som la Mars
 qwife de la Brinwilliers söker man förgäfwes bland
 männerna. Och man behöfwer blott gifwa att på
 de äffadare som samla sig wid en afrättning, wid
 en spöslitning, för att i denna massa upptäcka ett
 tre å fyra dubbelt större antal af qwinntliga än
 mantliga dragter. Under sjuåriga kriget anmätte
 sig, wid ett Fransiskt regemente en ung man att
 blifwa profos. Han antogs, och aldrig hade nå-
 gon med sådan kärlek för sitt yrke och med så ut-
 tertlig strånghet utöfwat det; till dess att, efter nå-
 gon tid, det för alla blef synbart att den hårda
 profosen war en qwinna. Och den som ännu wi-
 dare will öfvertygga sig om det andra könets större
 fallenhet för grymheter, må läsa den Franska Re-
 volutionens Historia. Så t. ex. woro alla de gräs-
 ligheter, som utöfwades mot Prinsessan de Lamballe
 och hennes döda kropp allesammans qwinnopåhitt.

För öfrigt är också alla de dygder, dem man
 i alla tider hufwudsaktigast fordrat af qwinnorna,
 såsom Försakelse, Wagsamhet och Kyfhet, alla af
 en rent negativ natur. Sjelfwa den äktenkapliga
 troheten är, till stor del, icke af annan beskaffenhet.
 Den, liksom alla de öfriga bestå neml. blott i ett undwis-
 kande af motsatserna till det som deras namn utmärka;
 och att bestå en qwinna med att hon gjort sig skyldig
 till någon del af dessa dygdernas motsatser,
 har alltid warit ansett som något ganska wanst-
 ligt. Hon eger i sitt klara förstånd så många me-

del att göra det troligt, att hon från dem är fri,
 och den dumma mannen, som wäl känner, men icke
 kan bewisa sig wara bedragen, sätter sig gerna
 wid den fyllda flaskan och klagar öfwer qwinna's
 utgrundeliga list.

(Stut-e. a. g.)

Musik.

Pharao spelet.

När solen gått fram uppå himmelens zon,
 Kung Pharao sätter sig opp på sin thron.

Ut hwar och en flistar han hö och strå
 Och kortlappar äro de strå de så.

Då börjas ett arbet' med puff och swett,
 Att aldrig dess make man någonsin sett.

En släpar på häxor, som wor' han förgjord;
 En strör sina klöfwer kring bänkar och bord.

Långt sent inpå nätterne råcker det träl,
 Ej sällan så fogbarne folket ihjel.

Till kungen förgäfwes höjs klagande rop.
 För lifegna aktar han dem allihop.

Rätt rundlin han delar mång knuff och mång släng;
 Och ofta han bjuder fördubblad point.

Dukaterne flyga kring honom som gryn.
 De trollkarlar städse förblända hans syn.

Ut i röda hafwet dock slutlin han skall
 Trotts poel och förstockelse finna sitt fall.

Stockholm,

Elméns & Granbergs Tryckeri.

Lördagen den 2 Juni 1827.

Några flygtiga betraktelser öfver
 Qwinnofbnet.
 (Forts. och Slut fr. N:o 43.)

Ännu ett bewis erbjuder den erfarenheten, att qwin-
 nan sållan har genle, och af detta ledes att betydigen
 utmärka sig i artsliff wäg. Wi sate sållan, es
 medan det dock werkligen gifwes några undantag:
 Sappho, Madame Stael, wår Euphrosyne o. a.; men
 dessa undantag äro icke många, och denna deras es-
 genstap af undantag bidrager wist icke stort till de-
 ras lycka på jorden. Annars, om man nogare ser
 till i afseende på dessa undantag, så gifwa äfwen
 de såsom sådana, stöd åt den sats här blifwit drif-
 wen. Dessa artistiskt stämde fruntimmer hafwa es-
 gentligen uppträdt såsom skaldinnor och författa-
 rinnor, emedan poesien af alla konsterna är den, i
 hwilken förståndsbegreppen mest ingå och äro mest
 behöfliga; några så, såsom Angelica Kauffmann,
 hafwa skaffat sig ett namn i målarkonstens histo-
 ria, men ingen har ännu lyckats såsom tonsättarins-
 na eller compositrice, och likwål är musiken kånk-
 lans mest omedelbara konst. — Desså wid njutnin-
 gen af de stöna konsternas alster skall man finna,
 att qwinnan mest behagas af dem, der förståndet
 öfwerwägande framträder, således mer af det qwic-
 ka, klara och stämtande, än af det phantastiskt rika,
 pathetiskt och djupt storsinnigt humoristiska. Ödra
 söke en hwar, om ej damerna i eder sällskapskrets
 wida mera sentera — som man kallar det — en
 saga af Silwerstolpe, hans Gloriosa eller Snäs-
 la Presten t. ex. än den mest djupa och hån-
 söbrande sång af Stagnelius. — Öfwerallt läser ett
 fruntimmer, så wida det wäl wara uppriktigt, hel-

dre Racine än Shakespeare, heldre Slottet Ken-
 nilworth än la nouvelle Heloise, och Madame
 Genlis' romaner hade wisserligen aldrig fått öfsätt-
 ning, om de ej blifwit så utnötta af damernas fi-
 na händer.

Men det är icke blott för nöjet att uttala och
 med åtskilliga stengrunder styrka hwad många to-
 de anse för en paradox, som det öfwanfagda blifwit
 ansöbrdt. Twärtom hafwa wi dermed ett allmänt
 wigtigare syfte. Skulle — så hafwa wi tänkt —
 möjligtwis häraf icke någon ledas till reflexion öf-
 wer det förwända i den hittills öfliga qwinnoupp-
 fostran, besynnerligen hwad de så kallade högre stän-
 den angår? — Då det icke lärer kunna nekas, att
 all uppfostran är kallt och kof, som icke egentligen
 går ut på att utwälla det wäsendeliga och princi-
 pala hos subjectet, som skall uppfostras, så torde
 nu mera wara sonbart huru origlig den qwinno-
 uppfostran är, som icke hufwudsakligen har sig till
 mål, att utbilta de anlag till förstånd, som hos
 qwinnan öfwerwägande förefinnas, att hon må kun-
 na bestämmt och säkert intaga sin rätta plats i lif-
 wet och om alla föremål snabbt göra sig de tyd-
 liga begrepp hon behöfwer. Det enda i denna
 moderna qwinnouppfostran, som till wiff grad är
 rätt, men hwartil en ren räsällighet fört alla gous-
 vernanter, är att Fransyskan i den lifsom utgör huf-
 wudsaken, och att den för damerna är, företrädes-
 wis språket, då dess litteratur, mer än något an-
 nats, är en litteratur för fruntimmer. Klarhet,
 munterhet, friskhet, söga kånslordrelse, söga idealis-
 tet, men säker människokänedom och en ogru-
 alad öfwerblid af det jordiska lifwets alla förhållanden,
 utgåra de ömiskänneliga förtjenserna hos Frankri-

tes classiska författare. Men hvar är den pension, der den unga flickan ledes till en förtroligare bekantskap med dem? — I stället utdögas hon sitt bort sin dag med en platt Parleur i handen, för att lära sig tala Fransyska — hwad hon dock ganska sällan kan komma att behöwa, och hwilken öfning hwarken synnerligen utbildar förståndet eller någon annan själskraft. Desså finner man, bland alla dessa stela pensions-stödebarn, hwilka med fullkomligaste son nazal och ogemen färdighet, hela timmar igenom, öföla upp den arma grammaire française, wist ingen, som läst en rad af Voltaire, af Diderot, af Madame Sevigné, af la Bruyère eller af någon bland dessa, som så precis, så nått, så ledigt och behagligt gifwit röst åt förståndet och erfarenheten.

Bidrag till Swenskt Kyrko-Lagfarenhet.
Text och Noter.

(Insändt.)

Text.

Utdrag af framlidne Biskopen D. Wallqwists Utkast till en Handbok öfwer Ecclesiastiske Befordringsmål, Andra Uppl. Tryckt hos H. Nordström i Stockholm 1811, sid. 203.

”Af alla Consistoriella gromål är nästan intet, som wisar sig af mindre betydelse, och likwäl har en större, än Adjuncters misshandling. Derunder beror både Ordinariers och Extraordinariers rätt och nöje, som bär affes bredwid den angelägsna omsorgen, att så hwar tjenst fullt och wäl gjord. Ett enda afslag från antagna grunder drager till twång att göra flera. För afgjort kan antagas, att alla Adjuncts-flyttningar, till hwilka inga stäl i ett Consistorii Protocol intagas, äfwen äro utan stäl.”

Noter.

Männe wäl närwarande tids Consistorier föla uppenbarligen medgifwa, att äfwen Extraordinariers rätt och nöje förtjena något afseende?

Det hände en gång här i werlden, att en extra-ordinarie Prestman förmenade sig genom sin misshandling vara oförrättad. Han skref derföre till Consistorii-Notarien och begärde att få lösa Protocollet, som upptog saken om hans misshandling;

men fick från Notarien detta betydelserika svar: ”Upplysningsswärd får jag nämna, då jag icke wäl betunga med lösen af Protocollet, som ingenting innehålla, att några stäl och deductioner för Adjuncters flyttning upptager aldrig Protocollet, emedan rangerandet häraf endast beror på Consistorii öfwerlygelse om den enas stälighet på det stället och den andras på ett annat. Hastl.

(Namnet. *)

*Från samma hand, som insändt ofwänstående, följde äfwen en förteckning på Strengnäs Stifts Ecclesiastiske Embetsmän den 1 Maj 1827, af hwilken inhämtas, att hela Personalen stiger till 349; att af 85 Kyrkoherdar, som finnas i Stiftet, hafwa 62 blifwit hugnade med Prostfullmägter, o. s. w. Men som denna förteckning redan varit insänd i en annan tidning (se Argus den tredje för den 26 Maj), har man anset öfwerflödigt att änyo trycka om den.

Redaktionen.

Tillfälliga Aphorismer.

Det wore kanske icke så alldeles otydligt om de, som i offentligt tryck tråda fram att beskyllda andra för uttalande ofanningar, innan de skaffade sig werklilig kunskap om det, hwaröfwer de yttra sig. Sedan ledes att Granstären, innan han ropar om Metens falska uppgift, att Othello skulle vara en neger, wille först taga i öfwerwägande, att Kometen aldrig talat om någon annan än Shakespeares Othello, på Engelska författad, och ur den inhämta att der talas om hans swarta höghet. — Wadare, att han lärde sig skilja mellan ett ombdme och en berättelse om ett obestridligt factum — som det i Kometen förtäljda, att wid slutet af skådespelet Sultoterna, första aftonen, följde flere gånger repeterade, alldeles allmänna händerklappningar — samt göra sig underrättad, att de applaudisementer, som gifwas efter slutad representation, plåga egnas åt Wiesen i sin helhet; då åter de som gifwas under loppet af föreställningen gifwas åt ensilka ställen eller åt Acteurernas spel. — Slutligen att han wille låta alla andra förnustiga menniskor bibehålla sin öfwerlygelse, att Operan Dedive werkligen icke är ett blott och bart i ögonen ständande praktstycke, som Operan Jes sonda. Men om Granstären kunde icke

taga allt detta, så wore han icke — det han är ; och då framstälde han icke till allmänt Åtkådande sin magra gestalt hvarje Tisdag och Fredag.

= Vi kunna icke annat än med Hr N. M. Lindh instämna i uttrycket af hans förbjud och tillfreds ställelse derför, att då han nödvändigt wille gifwa sig sjelf och andra praktspectaklet af fordran på Riksrätt, han blifwit af ödet danad så "sjelfständig," som dertill lärer erfordras. Ej mindre skall det glädja oss att erfara, det han också blifwit danad nog storfinnig, att, tagande sig om den långa näsa, som möjligtwis af hela det bråkande tilltaget blifwer hela fötiden, tåligt utropa med en wis misslyckad sprwerkare för några år sedan: Publicums ndje, min belöning.

Sällsynta fenomen plåga wanligen endast wid alldeles oförmodade och rimligen icke påräknade tillfällen råda sin tillvaro. Tänk alltså om Justitiebudsmanens embetets verksamhet en gång blefwe synbar i anledning af en Eftertryckares besättning!

= Att casus kunna inträffa, då dödsdom kan fås las och verkställas, utan att tillförne blifwa understådd Kongl. Maj:ts, får man anledning att förmoda, af den i Samling af Kongl. Förordningar, m. m. Stockholm 1814, sid. 241, befuntnliga Kongl. Maj:ts nådiga Förordning, angående Budkastars utskickande och omkringsbärande i Landsorterne; af den 1 Juli 1743, som ärligen öfwer hela Riket på andra stora Wänesdagen skall uppläsas, och slutas med följande ord: "Skulle någon Kronobetjent finnas så wanartig, att han låte förmå sig, att i olofliga årender utfärda Budkastlar och besallningar, en sådan skall genast gripas och fångslas, och under ransafning ställas, samt sedan, om han saker befinnes, dömas att mista högra handen, halsbuggas och steglas, och derefter utan uppehåll och försämål afstraffas."

= Hwärt tidehwarf tyckes hafwa sitt särstildta Skaldeflag, som det mest odlar och af hwilket det mest njuter. Romaner tyckes wara närvarande tids. Man borde alltså hoppas, att den nu skulle bringas till sin fullkomning, om vår tids menniskor wore stända för att fullkomna något; men för osroliga, för uteslutande begifna på snar winst, ge de sig icke tid dertill, utan företaga det wida beqvämre expedientet att imitera den form, som en gång gjort uppscende. En tid skulle alla Romaner wa-

ra sentimentela, a la Fontalne, så Nöfwar-historier a la Vulpus, så Konstnårs-Romaner a la Goethe och nu historiska Romaner a la Walter Scott. Att detta manér just icke är särdeles nytt och originellt är åtminstone wist, då just de äldsta Romanerna wore dyliga sammanblandningar af sanning och dikt, och det wore förgefwes att wilja nekaf, det Walter Scott har sina — fastän af honom wiserligen öfwertråffade — föregångare i Calprenede, Mademoiselle Scudery och dessa andra, hwilka sas volumindsa berättelser nu stå glömda och neddammade i Bibliotekerne. Den som har courage att blåsa dammet af dem och bypna dem till läsning, skall wiserligen mellan dessa och de nu moderna finna flera likheter än de högt lofsägande Recensenterne förmoda. Förutan detta skulle wäl en i Stockholms Posten, för några dagar sedan, yttrad ganska riktig anmärkning om möjligtwis detta historicerande Romanmanér, som hwarken erbjuder sann historia eller sann Roman, bär anses för det rätta och, såsom sådant, befordranbe Konstnärens fullkomnande, långt för detta ådragit sig allmänna uppmärksamheten; om de, som läsa Romaner, icke snarare läse dem för att qwäfwä all reflexion, än för att lifwas och wäckas till någon sådan.

—
Musik.

Drufwan.

Den första sympathie jag råjde
Emellan drufwans blod och min
War, när jag döptes och man höjde
För mig en wälgångsål i win.
Jag mina spåda armar sträkte
Men ingen, ingen mig förstod.
Du war det sötta drufwoslod,
Som då min warma åtrå wäckte.

När A, B, C mig gafs i händer,
Så mörkt mig förefom hwart ord.
Preceptorn nästan slog mig sender.
Den dummaste jag war på jord.
Men när som drufwan bärja' fråsa,
Jag blef så qwid, jag blef så kjof
Och i en blink naturens bok
Från pärm till pärm jag kunde läsa.

Men tiden kom att decidera
Ej wåg ig nom werldens rund.
Jag satt rå stolen och fundera
Då wådde uppå mina pund.
Jag tyckte mig till intet duga.
Men drufwan skände hjertats mod.
I gyllne drägt min framtid stod,
Då till palats förbötts min fluga.

Men snart med annat fick jag pyfla.
Mig Amor stöt och jag blef kär.
Jag tusan gaf båd' bråk och spösa.
Men flickan syntes mig så twår.
Förklaring wille ej ur muunen
Jag teg och suckade mitt åd!
Då grep jag remmaren och drack
Då sönheten blef öfwerwunnen.

Kom söna drufwa och mig hägna
Mot ödens pil och grafwens natt:
Låt öfwer mig ditt skysfall regna
Då gör mitt lif på jorden gladt!
Ty utan dig är allt i werlden
Tomt och bedröfligt. Derför höll
Med rankor mig och med mig föll
Som ledsven på den sista färden.

Fruntimrens & Frimureri.

Dom sommaren i mirtensloger
Der westan lent och ljusligt blåser,
Förslamlas Frejas tåka slägt.
Så flinkt arbeta der behagen
Från första gryningen af dagen
Till aftenrodnans sista wäkt.

Wid lägen der de söna sitta
En Cloris, Daphne och Melitta.
Lambournåln glittrar i hwar hand.
Så wackra arbetsstakor slickas,
Då såglar, tråd och rosor prickas
Med regnbågsfärgors klara brand.

En sönhet swingar der i dansar.
Då andra binda blomsterkransar.
Än harpan, än klaveret rör.
Der flyga sjäwilar ur barmen,

Der spricka liljor ut på armen,
Då glädjens ljud beständigt hörs.
När hösten kronan på sig sätter,
De mura uppå tabouretter,
I slåde, tåkmagn och karos.
Tre ljus stå framför ordensstolen:
Den hwita månen, gyllne solen
Då aftenstjernans röda blös.

I hufwudlogen: Innocencen,
Dock lärar finnas högsta branschen
Af damernas frimureri.
Lifwål med tiden, i wårt nordn,
Kan, som det tros, Aurora-orden
En swår medtäflarinna bli.

Så med högst älskwärda exempel
De alla mura på ett tempel:
Kärlekens tempel, och hwar grad
Har sina egna hemligheter,
Ord, handtag, och hwad mer det heter,
Som ej får tecknas på mitt blad.

Om Reception man wet förkälja,
Att man wid inträdet skall sälja
Sitt hjerta borrt åt någon wän.
Dock när som pröfningen är gängen,
Till muntran för den stadars fången
Ett annat hjerta fås igen.

Den högsta graden lärar wara,¹
När man till kullerstoln skall fara,
Ledd uti hymens gyltne led.
För orden, wid två rosenkinder
Man intill ödden sig förbinder
Att göra nytta med bested.

Rättelse:

I No 43, 2. sid., 1. sp., rad. 24 uppl., står:
Förståndet, fortast sagdt, är också en dunkel ic.; läs:
Förståndet, fortast sagdt, är sinne för det jordiska, werkliga.
Känslan deremot är en dunkel ic.

Stockholm,

Elméns & Granbergs Tryckeri.

Onsdagen den 6 Juni 1827.

Fröfinnas, i det skick sakerna nu stå, och med hänseende till det förelöfande efterddme, endel af Amerikalemnar, nog kraftiga motiver till bortläggande, inom vårt kära fädernesland, af vår Christna Stats-Religion? En fråga till medborgare med hjerta, till Embetsmän med samwete.

Det är mig wisserligen icke obekant, för hvilket bittert tadel den utsätter sig, som wägar framträda till kamp mot satsar, hvilka hela werlden nu mera anser såsom klara och obestridliga; isynnerhet sådana, hvilka den moderna wisshetens förskeddde härlige söner: Dagbladen stämpat med publicitet. Man kan ej undgå, att wid lika förhållanden blifwa ansedd såsom det allmänna lugnets sbrare eller åtminstone såsom en gammalmodig narr, hvilken helt och hållet bortglömt att lefwa och följa med sin tid. Desutom, och hvilket kanske är det värsta, syndar man dermed allt för groft emot den högsta och förnämsta af alla grundsatsar: vox populi, vox Dei.

Åbland frågor, som, i sebnare tider, verkligen förtjena att begrundas, är också den wi ofwansföre uppkastat. Skola wi, med den historiska skolan och congregationisterna, längre hänga wid våra gamla trosläror, eller, med de liberala Tidnings-Redaktionerna och deras idealer, de upplysta fristaterna i Nordamerika, låta allt bero på människorna sjelfwa, huruvida de wilja hafwa någon Religion eller icke, och om de det wilja, huruvida de då snifka att creera sig till Mahomedaner, Judar, Brahmin-

ner, Lamaister, Quäkare, Katholiker eller Hernhutarer? Ly som bekant är, befunnos år 1818, af det enda rätteliga fria förbundets folkmångd (Indiernerne oberäknade) 3,200,000 menniskor utan all Religionsordning och Gudstjenst, samt i gamla Georgien, af 340,000 innebyggare träffades, år 1817, blott tio ständige Prester. Och nu, med den stigande upplysningen, måtte wäl deras antal wara ändå ringare.

Då, som wi nyss nämnt, ett så lysande föredöme bör mågtigt tala för ett jäfande svar på den framställda frågan, är det icke utan en wis wedersärlig känsla af fruktan och blygsel som jag, det oaktadt, framträder för att yttra en motsatt tanke.

Skälet till denna motfråswighet hos mig kan jag ej siels utgrunda; antingen det nu härleder sig från egensinnighet, din menstliga naturens inrotade förderf, elst wana, tidigt insupna sleswa grundsatsar, ett oundwilligt öde eller något dylikt. Nog af, om också den olyckan skulle inträffa, att jag, för omakel blefwe ansedd som en hemlig Jesuit, så kan jag dock icke underlåta här offentliggen bekänna, att för det närwarande, och som sakerna nu stå, jag ej kan finna nog kraftiga motiver, till den Christna evangeliska lärans afsläggande inom vårt kära fädernesland.

Om nu än vår tidsålder söker sin största njutning i yskandet af besonnerliga hypoteser, torde dock den åsigt jag yttrat förekomma mången bland de sig så kallade liberala, d. å. de enda saktunniga och aktningewärda, mer förunderlig och paradox än som tillbörligt är. I trocts deraf will jag dock upptaga de inskast som ligga närmast för handen. Att widröra dylika gammalmodiga ämnen blifwer wisserligen högst wänst-

ligt, i en tid, då de upplyste och sielfflöke synas utgå
den allena triumpherande församlingen, men jag
will likväl göra ett försök, och derunder med all
varsamhet gå mina motståndare till mötes.

Wid detta tillfälle kan jag ej underlåta att an-
märka, huru tänkesättet hos en nation, i trots af
all historisk continuitet, inom ett halft sekel kan
på det mest underbara sätt förändra sig. Jag har
af gammalt folk hört sägas, att de rätt listigen på-
minna sig, huru den andra meningen, som nu sy-
nes blifwit en motsats till den rådande, fordom war-
rit öfwerwägan, så att man då skulle hafwa an-
sett ett förslag att affkaffa christendomen, såsom
någonting lika orimligt, som att borttaga solen
från himmelen. Hwar ser man nu mera det rin-
gaste spår efter dessa widspelsens mörka dagar?
Och detta, tillika med uppfinningen af Ångbåtar
och Berclunderwisning, torde någorlunda förlika
Dagbladstänkrarne med tidens jemna utwedling
och beweka dem att låta werlden ha sin gång.

Smellertid inser jag noggsamt, att denna fort-
sfridande bildning lemnat mig, för min mening,
endast ganska få försvarsmedel. Den ewangeliska
lärans system har, liksom så många andra, blifwit
gammalmodigt, och man tyckes nu mera helt och
hållet hafwa förkastat dess anseende. Den stora ho-
pen, hwilken i det långsta widhängt dess urmodiga
trofsatser, bärjar, numerera likaså wäl som de förnåme
och högt uppsatte, stämmas för dem. Det är med me-
ningar och grundsatser som med moder; antagna
först af de stora i landet, stiga de slutligen ned till den
sämre massan, der de lika en båt i sanden förlora sig.

Med dessa mina efterblifwande ångter är dock
icke meningen, att, liksom någre swärmare, wilja
återsöka christendomen till sin ursprungliga idé af
icke blott tro, utan åfwen handling. Detta wor-
re werkligen det mest besynnerliga infall, som man
kunde tänka sig. Hwilken förwirring skulle ej här-
igenom uppstå i statskroppen? Hur skulle det då
gå med handel och wandel? Med tullinkomsterna
och uppfostrings-committeerna? Hof och beurs och
bank och riksgäldskontoir och spectacler och ordnar-
skulle, efter en sådan händelse, blifwa de mest ens-
liga öknar i werlden. Med sål måste alltså detta
förslag klinga lika widunderligt för de menliga be-
ronen, som fordom Horatii förmaning till sina
landsmän, att öfwergifwa Rom och söka ett annat
ställe, att der förbättra sina stämda seder.

Jag har på förhand welat göra denna erin-
ran, för att undwika alla missöyningar och wräng-
da framställningar. Ty i annat fall, och om hwar
och en läsare wore lika uppriktig som jag, hade det
warit öfwerflödigt att tillkännagifwa, det här blott
är fråga om christendomens namn, hwilket,
enligt mitt begrepp och påstående, man ej borde af-
skaffa. Hwad åter den andra och urmodiga chris-
tendomen widkommer, den neml. som skall wara
rotad i huswud och hjerta och i ett gudligt lew-
ne (ska manifestera sin tillvaro, så är den länge-
sedan, enligt allmän öfwerenskommelse, förastredad
och desutom lika så litet öfwerensstämmande med
den menliga naturens frihet, som med de nya prin-
ciperna om rikedom och ära, hwilka naturligtvis
alltid böra hafwa samma företrädesrätt, som Rike.
Disconten i afseende på concursmassor. Men det-
ta medgifwet, hwarför will man då åfwen gå så
långt i intolerance, att utrota sjelfwa namnet?
Det har ändå gammal häfd för sig, och mången
har en gång wandt sig derwid.

Men då möjligen vår nation, af ett sådant af-
skaffande, skulle kunna draga några öfbruttedda för-
delar, så will jag gå att desamma undersöka, och
det med mitt blotta fundera förnuft, på det jag
ej må råka på några willowägar och förirra mig
och läsaren i "speculativa betraktelser." Tillika will
jag försöka att wisa den skada, som måhända kunde
tillsogas vårt land, i fall, t. ex. wid en kom-
mande Riksdag, det föreslogs att öfwergå till rot
Atheism, eller också någon annan treflig Gudalära,
såsom Muhamedanism o. s. w.

En af de stora fördelarne man lofwar sig af
christendomens bortläggande är den, att samwets-
och tankefriheten härigenom erhålle ett för-
nuftigt spelrum. Samnt är det också, att i wä-
ra kyrkolagar — till hwilka onefligen christendomen
gifwit första och förnämsta anledningen — föres-
krifwes: "att hwilken som af öndt uppsåt med ord
eller skrifter, lastar och smådar Gud, hans heliga
Ord och Sacramenten, miste lifwet." Samt på ett
annat ställe: "Faller någon af från vår rätta E-
wangeliska lära, och träder till en willfarande och
låter sig icke rätta, så skall han förwisas rifet." m.
m. Ej heller kan det nekas, att härmed stora stö-
stenor blifwit lagda i wägen för en komplett upp-
lyst och fri tankeuttring, hwilka, så länge de stå kvar,
skola bereda swära hinder för vår naturförädling.

Fastän det icke kan anstå mig, att med bibes
 hållandet af den förbomsfria och publicistiska cha-
 rakteren af min tid, att neta riktigheten af dessa in-
 kast, vågar jag dock tro, att de snarare tala för än
 emot mina åsigt. Nog samt lärer man väl weta,
 och det säger äfwen den minsta erfarenhet, att de
 så kallade starka Andar (Esprits forts), för att
 dess mera evident wisa sin styrka, icke blott angrä-
 pa det, som är öfwer dem, högre än de, utan äf-
 wen helst det som är förbjudet och af lagarna oms-
 hägnadt. Vorttoge man alltså kristendomen, så
 borttoge man äfwen i och med detsamma förnäms-
 sta föremålet, på hwilket dessa starka andar kunde
 öfwa sin spetsfundighet och sin bespottelse. Det
 wore då fara wärdt, att samhället skulle kunna kom-
 ma att förlora dessa förnämssta befordrare af sin ä-
 ra; ty om än det skulle inwändas, att de då med
 edelad kraft kunde falla öfwer Regeringars och
 Ministrars åtgärder och blotta all i dem sig
 uppenbarande corruption, som — så har Argus
 sagt oss — hör till ordningen för dagen i de Euro-
 peiska constitutionella, monarkierna; men hwaraf,
 som bekant är, intet spår finnes i de Amerikanska
 republikerna, så förete dessa Regeringar och Mini-
 strar icke dagligen några åtgärder, hwadan det star-
 ka tablett, om det icke hade något annat att va-
 riera sig på, blefwe alltför ensformigt, liksom det
 i sig sjelft är wida farligare och betänkligare dess
 utom

Not kristendomens bibehållande anförer man
 jemmåt följande inwändning: Om wi antaga att
 ungefär 6,000 personer inom Sverige finnas som
 bära den heliga skruden, och att en tredjedel af dem es-
 ga pastorater, så kunde af dessa samt Biskopars
 nas inkomster åtminstone 100 glada, wettiga och fri-
 tänkande cavalierer winna sin utkomst, såsom an-
 tingen wid Hoffstaten, Regementerne eller dylikt.
 I stället kunde de wälmående Prostarne enrulleras
 wid flottan eller någon Pioniercorps, eller, jemte
 Biskoparna och Consistorialierne skickas på arbets-
 commenderingar att uppgräfwä någon ny canal till
 Nilskuldens betalande inom fäderneståndet. Och
 hwem kan besrida att det allmänna icke derpå skul-
 le winna åtminstone lika mycket som, efter en Nid-
 derzmans calcul under 1815 års Nilsdag, man af
 helgedagarnas indragning kunde påräkna.

Jag skulle således icke wara nog opatriotiskt att
 yttra mig häremot, om förslaget i sin helhet skulle
 kunna verkställas. Men härwid tror jag åtkämliga
 saker böra tagas i beräkning. Måne det icke wid
 lärostaten wore nödwändigt att åtminstone i hwart
 härad, bibehålla en som kunde läsa och skrifa, om
 ej för annat, dock för den Nilsgagneliga Lancasters-
 thodens skull? Dessutom synas inkomsterna af samt-
 liga Pastoraterne wara nog knappa, att, som sig borde,
 underhålla hundrade rätt fina och eleganta Herrar.
 Till det minsta torde enfärtilid summa dessutom från
 någon af Nilsstatens hufwudtitlar behöfwa ansås
 till så kallade spel pengar. — Och beträffande
 Presteståndets egen förvandling, så beder jag att
 man må i betraktande taga de ryktbara Proftma-
 garne, hwilka med hofens och studiernas totala bort-
 läggande efter wärligt öfwerståndens Pastoralexamen,
 börja utwera och sedan tilltaga i proportion af hem-
 mantalet i Pastoraterne. Huru skulle dessa magar kun-
 na antaga den plit och medgifwa den dockmeßiga
 wighet under manewrerna, hwar, som bekant är,
 den moderna frigskonstens styrka består? Och hu-
 ru mycket skulle icke dessa wid mafflig wällesnad
 wande Prostar, förwandlade till soldater, kosta den
 ändå nog medtagna pafewolance-cassan, under lust-
 lägrerne? Widare, huru omensfligen grymt att
 på gamla dagar, wilja twinga Biskoparne att ef-
 terkomma frigsartiklarne och andra lagar, helst med
 strängbeten af militärist subordination? Och slut-
 ligen, då Presterne sedan urminnes tider, warit de
 slipsenar, mot hwilka unga Fändrickar och Cornet-
 ter i landsorterne skärpt sina sba infall, hwarmed
 skulle wäl då dessa för fäderneståndet så wigtige och
 dyrbara personer, under de långa semestrerne, för-
 drifwa tiden till dess stunden slår att Wiraborden
 dukas, om Presterne alldeles försiwunnos?

En annan fördel, hwilken man af kristendo-
 mens afskaffande förwäntar, är icke blott den, att
 folket befriades från ubetalandet af alla Preststå-
 tighetier, så mentliga för den enslida wälmågan, den
 ber af en möjligen sig skande brännwinesdränning för-
 kosras, utan äfwen att dessa stora, endast tårande
 medlemmar af landets byggnader, eller Ryrkorna
 blefwo öfwerflödiga, och kunde förbytats — såsom
 det på sina ställen redan med fördel skett — till
 spanmålsmagazin, dragonstall, caserner eller wäl
 till ändå mera postiskt nörande hus.

Det torde förstås mig om jag mot detta in-
kast något hvarare skärper min penna. — Väl
vet jag, att det sedan långliga tider, varit en
inbiten wana hos folket, att om Söndagarne slocka
sig tillsammans i en kyrka, och deraf kommer det,
att man, till åminnelse af detta åldriga bruk,
ännu fortsar att besöka templet, liksom man af
samma skäl, på dylika dagar, håller salubodar och
näringsställen, så widt möjligt är, tillslutna. Men
dock kan jag, för min ringa del, icke inse huru, ge-
nom Söndagens bibehållande i sin helgd, wår in-
dusiriska nation och massan af folket förblindas och
afhållas från förrättandet af sina wanliga sysslor.
Och hwad betyder det för öfrigt, om ett muntert
hufvud och som har förstånd att lesa, ej om Sön-
dagen får dricka, spela och dobbla på offentliga
ställen, då han lika eftertryckligt kan göra det hem-
ma i sitt eget hus eller på sin hyrda kammar?
Och så för öfrigt icke källare m. m. tillbuds alla
dagar i veckan, ehuru de olyckligtwis] äro tillslutna
under Gudstjensten?

För öfrigt, äro ej de sbona lika förståfede i si-
na fästman, om Söndagen, som på en hwardag?
När kunna de handlande finna en bekvämare tid
till utpöjandet af den förslutna veckans Conto och
utpöjatta inlagan om sin Cession? När kunna
acturer, i mera oförd frid, indwa sina roller, än
under Högmåso-Gudstjensterna? Ja, när finna
Herrar Protocollskribande, Cancelliser, Numer-Lo-
ter-Collecteurer, m. fl. en lägligare stund för sin
arbetsiver, för renskrifning och annan skrifning,
än juist på den tiden, då de ej behöfwa utpöja i nå-
got Collegium för att beswara sig med tidningars
läsning, eller med utpöjande hwar man den da-
gen skall äta middag, antingen på Malmen, Lyf-
tan, Kassenhof, Stallmästaregården eller Blå Porten?

(Forts. e. a. g.)

Något den Kongl. Swenska Waterren
enfald eligen att förhålla.

På alla andra Theatrar, än den Stockholmska,
är det egentligen Parterrens, som afgör Piessernas

wärde och Skådespelarnes förtjenst. Åldre perso-
ner omtala att den fordomdags åfwen här haft
samma magt; men spiran har blifwit den ifråns-
tagen. Nu mera är det första Lageraden, som in-
tages af förnåma Damer, högre Embetsmän och
Honorationer af alla slag, hwilken bärjar eller af-
bryter handklappningen.

De egentliga Konstomrarna bruka annars haf-
wa sin plats på Waterren. Det wore roligt att er-
fara hwar de nu mera hos oss plåga förstå sig.
Man kunde lätt prestas att söka dem öfwer allt: på
Amphitheatrerna, samtliga Kåderne, ja till och med
Galleriet, ty fråu alla håll commenderas folkjäns-
gen, applauderas, hyllas och framropas de spelande.

Mången torde finna detta förhållande ganska
glädjefullt. Hela publiken skall man säga, är så
bildad, att den icke behöfwer att afwakta och sluta
sig till en annan kånnares omdöme; den kan tän-
na och döma på egen hand. Det är dock fara-
wårdt, att en närmare undersökning skall wisa att,
om denna så fermt gränskande publik, Horatli om-
märkning: "Skulle Demokritos åter framtråda på
jorden, betraktade han säkert åskådarnes mera upp-
märksamt än skådespelarne, emedan de förra fram-
ställa wida flere narraktigheter än de sednare," de
alldeles träffande, så som om den på denna publik
warit beråknad.

Man måste nemligen så anledning att tro det
om de motiver utgrundas — i fall de utgrundas
kunna — till det bifall eller det misslyck med hwil-
ket wisa piesser emottages, eller wisa skådespelare
omfattas. Prevention för eller emot ett wist för-
fattarenamn, tidningssträn, åfwen så eller så be-
skaffad opinion i afseende på Theater-Directionen
bestämmer mera ett Skådespels lycka eller misslyck
än dess inre värde.

(Forts. e. a. g.)

Stockholm,
Elméns & Granbergs Tryckeri.

R o m e t e n.

N:o 46.

Lördagen den 9 Juni 1827.

Inrikes Nyheter.

Upsala. Den 31 Maj strades här Botan. Professoren och Commendeuren Thunbergs embetsjubileum. Denne 84: årige Lärare' erhöi neml. den 31 Maj 1777 sin första Fullmakt, såsom Botan. Demonstrator. Af de verser den studerande ungdomen affsång, och hvilka ur des eget stöte utsprungit, skulle wi meddelat åtminstone några stropher, såsom prof. om ej hela poemet redan blifwit läst i Journalen N:o 130.

= På Gustafs dagen, den 6 Juni, inträffade här åter en annan högtidlighet, i det att den på Stottsbaden, oswansöre Drangeris Trädgården uppresta Gustaf I:s colosala Buste, under ledning af Hr Landshöfdingen och Presidenten, Friherre Fock, i närvaro af Academiens Staten och Upsala stads och länns hfrige Honorationer, på förmiddagen afstäcktes.

= Stockholm. Med anledning af hwad Kongl. Boktryckeri-Reglementet föreskrifwer, har Boktryckeri-Societeten gått i sbrfattning om, att en årlig sbrteckning sbrwer alla den Swenska Bokpressens affier, må ordentligen hådanester utgifsas, och tagit de mått och steg, att denna utgifsning icke åter så skall afbrytas, som det förra gången skedde, efter det att sbrteckningar för fem år utkommit. Katalogen för år 1826, utkommer i höst, och om allmänheten skulle gynna sbrtaget, är det Societetens önskan och affigt, att jemte den regelbundna utgifsningen af sådana sbrteckningar för de kommande, äfwen efter hand besörja publicerandet af sådana för de sbrslutna åren. Skulle detta komma i stånd, erhöile man det tillförlitligaste document,

som wisade de framsteg, så i antal som sjetstån dig halt, Swenska litteraturen, efter den lyftliga Reglementesförändringen af 1809, och löfandet af pressens sjettrar, småningom wunnit, och de säkraste anledningar till hopp, i detta afseende, äfwen för framtiden.

Förefinnas, i det flck sakerna nufst, och med hänseende till det sbrrelvsande efterdsme, endel af Amerikalemnar, nogkraftiga motiver till bortläggande, inom vårt förfadernesland, af vår Christna Stats Religion? En fråga till medborgare med hjerta, till Embetsmän med samwete.

(Forts. och Slut fr. N:o 45.)

Hwad åter kyrkorna beträffar, så kan jag ej inse, såsom man will sbrgifsas, hwarföre de icke skulle för mången wara af någon nytta. De äro ju de säkraste och tillförlitligaste ställen för kärleksbotten och billetters werling ätsfande emellan, eller om så icke är, orter, der föra personer kunna så tillfälle att se och tala med hwarandra, samt uppgöra sådana sbrwerenskommelser, af hwilka folksbningen må befordras — det högst sbrmålet för all statis sbrspeculation. En prättig klädnad, en ny hatt med strutsphmer, en wader hatskedja af guld eller ättaperlor, kan också på ingen plats med den fördel wisas sig, som i ett Gudehus, der allt är öppet och tillråde lemnas åt hwem som helst der will ingå.

— Och då wanan införet, att bland öfriga folkclasser i en stat, äfwen bör finnas några personer, som kallas Architecter, är man wäl också skyldig, att försä dem med tillfälle att förtjena. Men, helst som ej alla kunna förfärdiga flyttbara brådhus, huru mycket skulle de förlora, — emedan sådana praktbyggnader, som skall, Garnisons-sjukhus och Academie-Biblioteker, sällan komma i fråga, — om de ej hade de gamla kyrkorna att göra snygga, att rensa från allt gammalmodigt eller sätta torn på?

Widare, såsom en hemlig fördel, anförer man, att om Christendomen borttages, så förswunne också i och med detsamma alla secter och partier, alla Hernhutare, Swedenborgare, Hofvianer och Läsfare. Det är, tillägger man, alltid wäl kändt, hwilken skada dylika splittringar förorsaka i det allmänna. Detta kan icke beskrivas; men jag tror att dessa secters tillvaro, besordra wisa fördelar, hwilka öfwerträffa olägenheterna. Huru beqvämt är det icke, att, då man wäl lägga något i wägen för en person, stänga honom från en syssla, beröfwa honom ett förtroende, eller dylikt, då genast, under besänktlig axelrykning, komma fram med den anmärkningen: "Han har onefligen mycket skicklighet, stora egenheter, men det är skada att han är Swedenborgian;" eller: "en beskedlig Karl, utan fråga, fast han narraktigt nog, inclinerar för Hofvianism" o. s. w. Ett sätt som är ganska beqvämt, emedan sådana beskylningar icke äro bland dem, som lagen anser å åra gå. Dessutom, hwad jag tror, nu för tillfället, mest bör considereras, om alla secter på en gång förswunno, skulle Gran skären och Skämt och Allwar genast mista ämnen till fina ansentigaste artiklar och derigenom sielswa löpa fara att nödgas gå in. Hwilket dock i alla fall wore skada, när de höra med till det ephemeriska hela och ändå fylla sina platser inom den publicistiska werlden.

Ett annat skäl till den kristna lärans aflågande, uppger man såsom bestående deri, att om Evangelium affskaffades, så wore man också af med all Religion. I sålje härav förswunne då äfwen, i och med detsamma, allt detta frod och alla dessa fördomar, hwilka under benämning af dygdr samswete, rättwisa och uppriktighet, så mycket ägga och uppsträmma de enfaldir, och ej sällan beswära sielswa de upplyste. Man wore då snart befriad från all åra och redlighet och hade dermed bunnit ett godt stycke fram på den ljusa banan.

Ly huru mycket strider icke detta allt emot den finnesfrid, hwartill dock menskligheten bör sträfwa, och till hwars förwärfwande ofta ett helt lif ej förflår.

Härwid nödgas jag först och främst anmärka, huru swårt, ja nästan wärdligt det är, att borttaga ur mängdens hufwuden, wisa talesätt och begrepp, hwilka, om de och aldrig komma till utöfning, liksom wäl låta prydliga i tal och skrift, och klinga wäl om de skickligen föras på tungan. Jäse så till förståendes, imellertid, som skulle jag, med några spetsfundiga genier, wilja antaga, att Religionen blott wore en politisk uppfinning, för att hålla gemene man i tygel. Om så wore, skulle wi wäl länge sedan hafwa skadat helt andra werfningar. Nu twiflar jag alldeles icke på, att hopen, i ötro och laster wäl förmar att tåla med de fördömda och höga. Men att wisa dimkla föreställningar om en osynlig Öfwermagt lemnas qwar i allmänhetens hjerna, tror jag icke skall inbringa någon skada, och anser derföre det icke just tadelwärdt, att Robespierre och högfästlig Franska Republikens fordna Wälfärds-Utskott decreterade, att en Gud må wara till, då förklarar derigenom icke blott ega ett medel att hålla sina barn i fruktan, utan äfwen ega ett artigt samtalsämne att med dem utå på under de långa winterwällarne.

Endtligen förtjena också stjäande anmärkninggar ett afseende. Om Religionen rent af affskaffades, skulle ju de wackra skaldebreswen om Religionens nödwändighet till ett samhällsbestånd förlora allt intresse. Skulle, samtliga wärra Psalm-poeter hafwa, i sin anletes swett, arbetat förgefwes, och då skulle mångfaldiga lärda och wältaliga skrifter gå förlorade för werlden. Så nödgades wi då, å ena sidan, sakna alla de förträffliga, qwicka och bespottande insäcken öfwer Religionen, dem wi nu tyckligtvis så åtnjuta, och på den andra, alla brillanta Religionstat och hjertorande Dwinnopredikningar, icke mindre än samtliga de andliga Recensionerna, hwarmed Kometen wet att, tid efter annan, uttrötta sina läsare. Wärdare, hwem skulle wäl någonsin afwetat att Argus wore Philosoph och att Religionen ej är den hindrande kraften i samhället, utan någon ting annat, Gud wet hwad, om wi ej ännu egt qwar inom oss den kristna läran? Hwem hade någonsin insett, att ej bönen är ett umgänge med

Gud, eller att wi, volente Deo, framdeles hafwa att emotte en ännu solidare Religion, än den, wi till dato bekännt, om ej dagens kämpe of derom upplyst, i anledning af sina strider mot Congregationisterna wid Fyrisån?

Förbensfull är min oförgripliga tanke, att om man också äntligen vill afskaffa Christendomen, man åtminstone måtte tillåta ett utbyte och i st. f. ordet Christendom, sätta ordet Religion, som desutom nu mera är sanctioneradt, på så prydlig Fransyska, af en så djupsinmig, margfunmig, ärfeliberat och af Argus hyllad Philosoph, som Mr: Benjamin Constant. Man bdr neml. icke så på en gång så, som ordspråket säger, folk fbr pannan. Rom byggdes ej på en dag och allt bdr ske småningom. Så snart de högste i landet wät blifwit från allt froct befriade, kan man bdrja med att purifiera de lågre. Synnerhet wore det en god sak, — och i det fallet såsta wi vårt hopp på de grundlige och dristige Moniteurerne i Lancaster-Skolorna — om så liten Christendom som möjligt lärdes wid skolor, Gymnasier och Academies, isem wid ungdomens första undervisning till Skrift. Synnerhet är det sednare att recommendera, då Presterskapet i allmänhet har så mycket annat, wida angelägnare, att lysla med, och då man genom dylikt bäst sättes i tillfälle att undersöka med sig sjelf, om man ännu eger qwar något sådant, som på beln kallar samwete och men sklighet, men som för den upplyste werldsmannen är idel hjernspöken eller följden af en tjock och förskämb blod, hwilken bäst genom purgativer och blodrenande decocter står att häfwa eller förbättra.

Något den Kongl. Swenska Waterren
enfaldeligen att förehålla.

(Forts. och Slut fr. N:o 45.)

Synnerhet tyckes vår Theaterpublik, och ännu mera Dagblads-Konstnärarne och de infallsliga de hafwa en oblidkelig stränghet mot alla originalförföl, och betänker man det öde, som träffat alla sådana, hwilka i sednare tider i hufwudstaden blifwit gifna, skulle man wara frestad att antaga, det allmänheten beslutat att icke mera wilja se något inhemskt.

Det är kantt, på de Franska, Engelska, Tyfka och Äfwen Danfka Theaterarne är Waterren, i detta afseende, oblidkelige sträng; men der har man också en ganska rik dramatisk litteratur att wälja på; der upplå tidt och ofta nya förfölare och der har man äldre goda, allmänt erkända mönster, att pröfwa hwarje ny Pjes efter. Deremot hwad hafwa wi? Hela vårt repertoire består neml. nästan af intet annat än dåliga öfversättningar af usla originaler. Knappt erbjudes hwart femte år ett nytt Swenskt Drama till uppbrande, som ännu mera sållan blir antaget. Och de äldre, då och då från scenen gifna Swenska Originaler, äro allesammans sådana, att det icke just behöfwer någon besynnerlig talent att upphinna eller öfwerträffa dem.

Ett Publikens ursägt skulle man kunna erinra, att sinnet för dramatisk och mimisk konst, nu mera tyckes wara nära på utdödd öfwer hela Euro-pa. Endast sådana Pjeser i hwilka musik, och rätt busstrande musik, förefommer, gdra nu wanligtwis lycka. Det har neml. blifwit så wanligt att kunna klinka på ett klaver eller gdra roulader, och allt efter som ett stycke erbjuder flere partier, med hwilka de enkla Åskådarna eller Åskådarinnorna kunna brillera i Harmoniska sällskapet eller några andra musicerande ordnar, blir det upptagit med mer eller mindre bifall.

Det skulle dock wiserligen lätt kunna bewisas, att det äro dessa Musik-Pjeser, — lånta från Italien der man lika litet haft någon Åskådespelare-konst, som sann dramatik — hwilka beredt mimikens förfall. Därför om man med uppmärksamheten följer det sätt, på hwilket Åskådarna för de spelande ytra sin tillfredsställelse, skall man snart finna huru litet man förstår sig på eller bryr sig om denna swära konstens fordringar.

Att publiken har sina favoriter bland acterarene och actriserne, af hwilka de taga för godt hwad helst som erbjudes, är den första erfarenheten man gör, under det man flitigare besöker spectackerna. Detta är dock något Äfwen på andra ställen wanligt och är mindre att säga om, endast att då vår allmänhet aldrig sett någon werklig mimisk konstnär, i de högre genrerne och än mindre tagit kännedom om konstens fordringar, den icke har något ideal för sitt omdöme och gifwer denna gunst mer efter tillfälligt nyet än efter sakfullig pröfning.

Snart nog torde det röja sig, att denna allmänhetens gunst mera gifves åt skådespelarens figur och utseende, än åt hans sätt att framställa characterer. Ja, till och med att granna kläder och smak att anbringa dem, mera säkert förvärtvar ynnest än något annat. Så väl än Hr Åbergson spelade Hamleth fordomdags, skulle han dock visserligen icke gjort så stort uppsående, om han ej busit den präktiga smakfulla drägten. Desså hörde man öfverallt, först och främst den anmärkningen: "Kors hwad den Åbergson war väl klädd."

Widare så måste den åskådande allmänheten, om den will wara uppriktig, bekänna, att den föga ger att på framställningen af en character i sin helhet, utan är det blott wisa ställen, wisa — hwad Horatius kallar — purpurlappar i spelet, som hänföra. Blott de outrerade ställen ända till caricatur utbrås, blott man riktigt förhåfwer sig i alla häftiga momenter och rasar så, någon gång, som om man hade anspråk på Danwiken, må alla öfriga partier af rollen utbrås så ojemnt, matt, oegentligt och sömnigt som helst, spelet afbrytes dock, wid wisa ställen, af de mest stormande handklappningar och den gynnade ropas ändock fram, wid styckets slut, att ännu ytterligare helsas med bravorop och applauser.

Den insföda wanan af detta de spelandes framropande, kan annars betraktas som det sista tilltaget hos oss, att i grund förföra den theatraliska konsten, liksom det sätt, på hwilket den utöfwas, är den säkraste thermometeren öfwer våra spectakelbesökares smak och urförsijning. Desså låra actorerne sjelfwa wara utlednade wid dessa bifallsbetyg geller, som tvinga dem, att oändligen generade, böcka och böcka sig så länge damer och cavallierer i Logerna ännu icke klappat händerna ömma.

Men till denna ytterlighet måste det komma, så snart man icke anser en theatralisk representacion för annat än ett fidoskycke till ett fyrverkeri eller en illumination, och gör sig säker om, att hwarcken kunskaper eller estertanke behöfwes för att döma öfwer ett ämne, till hwars redande en Aristoteles, en Lessing, en A. W. Schlegel m. fl. ansträngt hela deras skarpsinnighet och lärdom. Det är dock gifwet, att förrän det på theatern bildar sig en förständig Waterre, d. å. ett antal af sjelstänkande, på skäl och grunder dömande åskådare, kunna skådespelarne icke komma att hysa verklig aktning för Pus-

bliken, och förrän de hafwa en sådan aktning för Publiken, kunna de icke hysa den hwarcken för sin konst eller sitt stånd. Detta är dock ett wifför för att theatern möjligen skulle kunna blifwa det den war, t. ex. i Athen: en plats der det yppersta och hårtligaste hwad nationens poetiska snille åstadkommit, ännu mera lifligjordes för den allmänna tankelösheten. Sådan är dock theatern ingenstades i vår finst bildade werldedel. På de flesta ställen betraktas den icke annorlunda än som en poliskanstalt, genom hwilken de systolösa i en stor stad samlas på ett ställe och hindras att widtaga något för allmänna lugnet och allmänna wälmågan mera skadligt. Man har således orätt att ingå i ett sådant rum, med icke dealistiskt uppstegrade konstförlingar.

A F U S T I T.

K ä l l a n.

Du flardgda fälla, hwars frebliga wäg
Så tyft genom dalen sig sträcker,
Din ljustiga susning änyo min häg
Till sänger och harpostlag wäcker.

Der borta i fjerran den skummande ström
Mot skakade stränderne bryter.
Du åter, en fridens locksaliga dröm,
Så sakta bland blommorna flyter.

Jag trädde i werldslifwets hwimlande brus,
Der flard och der dårskap mig ledde.
Mig mötte på wägen ditt lockande sus
Och lugn åt mitt hjerta beredde.

Du låt i din spegel mig lifwet förstå.
Ett kastspel än hit och än åter
Af wäg, som will nalkas, af wäg, som will gå,
Då aldrig fördröja sig låter.

Om stundom en dyster och svartbokad bild
Från fluggande skyn på dig faller,
Dock bår du din himmel, ännu lika mild,
I klingande klara kristaller.

Till dig må den irrande sängaren flo
Att lefnadens samklang sig låra
Och söka som du, när som stormarne gno,
Sin himmel inom sig att båra.

Då när han af grifternas manande bud
Från tiden och werlden är gången,
Nwar dröje hans anda ännu i de ljud,
Som klinga från tyran och sängen.

Stockholm,
Elméns & Granbergs Tryckeri.

Onsdagen den 13 Juni 1827.

Med anledning af Rikens Ständers
Justitiæ-Ombudsmans insända
Artikel, i Argus den tredje, N:o 44.

Hvem har ej någon gång i sin lefnad hört om-
tas det, hvad man kallar Lupus in fabula? På ett
mera förwånande sätt har dock wäl aldrig någon mött
denne, än Kometen för Lördagen den 2 Juni. Ko-
meten yttrade då, ungefärligen, att som sällsynta
phenomener endast wid alldeles opåräknade och o-
wanliga tillfällen inträffa, wore det curieus,
om Justitiæ-Ombudsmannens verksamhet skulle
förete sig med anledning af en Estertryckares be-
straffning. — Och i samma ögonblick, som detta yt-
trande, i Kometen, utgick ur Herr Norman och Eng-
ströms Bolla, framgick denna verksamhets uppen-
barelse, i Argus den tredje, ur Hærgrensta, så att
läsarne af båda Tidningsbladen hade det nöjet att
se, hvad som supponerades i det ena, genast reali-
seradt i det andra.

Men utom det sällsamma i hetswa phänome-
net, står allmänheten djupt förwånad öfwer det säll-
samma i sättet af detsammes uppenbarelse. Man
ser neml. icke blott huru en ansöknin, den Justi-
tiæ-Ombudsmannen, såsom obefogad, i allo af-
slogit, dock derjemte af samme embetsman blifwit
till Justitiæ-Cancellerembetet öfwerlemnad, eme-
dan han funnit det uti ansökninngen nyttjade
skriftsätt wara af en mera estertänklig be-
skaffenhet, än att frågan derom borde ned-
läggas; utan ser tillika den högst opåräknade fö-
reteelsen af en wredgad Justitiæ-Ombudsman,
som i skället för att behandla ett uttryck, det
han förklarar wara osannt och smådeligt,

enligt 3 §. i den åt hans wård ansestrodda Tryck-
frihetslagen, framträder i en Tidning, för att an-
föra de grunder, på hwilka han, i afseende på
en annan Tidning, så förklarar.

Innu sällsammare kan man anse åtgärden wa-
ra derigenom, att allmänheten icke kan förena sig i
opinionen om dess rättighet. — Då i 1786 af Rege-
ringsformens 101 §., en hwar som tyder sig fin-
na, att Högsta Domstolen dömt "emot tydlig lag,
och sakens utredda förhållande," så att, i följe der-
af, man "mistat eller funnat mista" egendom m.
m. har rättighet att detta förhållande hos Justitiæ-
Ombudsmannen anmäla, för att få saken insö-
r Riksrätt pröfwad; och då 7 §. 14 Cap. Rättes-
gångs-Balken stadgar, att "missfirnar någor sin
wederdeloman insö Rätta i tal eller skrifter med
ogwärdins- och småbeord, förflenkliga tillmåten, eller
åthållswor; böte fem, tio, eller tjugo daler, eller me-
ra, som brottet är till. Går thet å åra mans,
döme och samma Rätt thet öfwer; men will then,
som tillmålet gjorde, honom thet till lagliga binda,
skute så Domaren thet till then Rätt, thet under
brottmålet hörer," så förekommer det mången, att,
ehuru det wiserligen war Justitiæ-Ombudsmans-
nens ej blott rättighet, uton äfwen skyldighet att
wågra uppfyllelse af ansökan, om han sann den
icke ställig att uppfyllas, han tjenligast och klokast
stannat wid blotta denna wågran, utan all remiss
af ansökan till Justitiæ-Cancelleren. Ty derigenom
har han icke blott gifwit en rubrik af brottslighet
åt ansökninngen, hwilken den icke hade, så länge den
blott sanns i Justitiæ-Ombudsmannens hand, —
då neml. den återopade grundlags-paragrafen gif-
wer hwarje medborgare rätt, att insö Ståndernas

Justitiæ-Ombudsman klaga, hvarje gång han finner eller tror sig finna sig dömd emot tydlig lag — utan åsken just framkallat det han, genom sin vägran wille förekomma. Då allmänna lagen stadgar, att i fall den som tillmålet gjort, will detsamma bewisa, — och att supponera är det, att Hr Lindh, den hans skriftställare i orden tecknat så "sjelfständig" och så fåck, icke underlåter att wilja förebrå sådana bewis — skall målet af dömas wid samma Rätt, som hade att yttra sig öfwer brottmålet. Nu hör det ifrågawarande brottmålet under Riks-Rätt, och således måste åsken Hr Lindhs mot högsta Domstolen gjorda tillmål skärskådas af Riks-Rätt.

Men, torde någon inwända, är en skrift författad i sådan ton och uppfyllt med så fräcka invectiver och sådan plump wrängning af lagrum, facta och förhållanden, som Hr Lindhs inläga företer, icke brottelig? och befinnes den sådan, är den då icke wärd beifran? Att den är brottelig — emedan lagen räknar missfirmelse bland brott — kan icke nekas, så snart den, ansåtrodd icke ensamt åt Justitiæ-Ombudsmannen: tillsatt, egentligen att skydda den enskilde medborgaren mot den offentliga Domaremagtens godtycklighet, — framlades inför allmänheten och således blef förnärmande och småbande mot landets högsta juridiska auctoritet och orowäckande ibland folket, i afseende på denna auctoritet. Men så snart den war lagd inför allmänheten, war den också redan bekantgjord för Justitiæ-Cancelleren, som hwarfen behöfwer eller kan taga någon påminnelse från Justitiæ-Ombudsmannen, rörande de honom tillkommande embetsåtgärder. —

Beträffande åter Hr Justitiæ-Ombudsmannens förklaring emot Riksmöten, så har man tyckt, att då, enligt hwad Rikens Ständers underdåniga skrifwelse, No: 439, gifwer wid handen, Adeln och Presteståndet yttrat den önskan: att antagandet af den nya Evangelii-Boken, måtte uppskjutas till efter nästa Riksdag; och Borgares och Bondestånden, att det måtte dröjas dermed till dess att den nya Bihelshwärfattningen måtte hinna bliwa sårdig, de fyra Riksstånden warit af enahanda mening om att Evangelii-Boks-förslaget icke ännu måtte antagas, utan underkastas ytterligare granskning, och endast warit stillaktiga i afseende på uppföretiden; samt att då Kongl. Maj:ts genom särskild skrifwelse låtit underrätta samtliga Consistorierna, att, med afseende

de på Ständernas önskan, han alterndigst beslutat att tillswidare dröja med sanction af Evangelii-Boks-förslaget, och att alltså den gamla Evangelii-Boken skulle tillswidare wara i bruk; så måste alltså allt egenmäktigt införande af detta project, antingen till sin helhet eller till någon del, anses obehörigt. Widare har man tyckt, att då hwarfen i Kongl. Maj:ts nädiga proposition till Ständerna, eller i deras underdåniga swar, eller i statssekreterarens för ecclesiastiques-ärenderne skrifwelse till Rikets Consistorier, någon stillnad göres emellan den egentliga Evangelii-Boken och det hwad Committén fallar "Bihang af Böner och Berraktelser, som af ålder åtsblit Evangelii-Boken;" så om Committén för sin enskilda del, aldrig så uttydligt uttryckt, att denna sednare afdelning kan "anses för särskilda Böner och särskildt kunna inbindas," omfarar Ständernas swar och Kongl. Maj:ts beslut till gällande båda delarne, heller Evangelii-Boks-förslaget i sin helhet, sådant som det för Ständerna framlades. Slutligen har man tyckt, att om det icke direct åtgå Justitiæ-Ombudsmannen att åtala den Boktryckare eller Förläggare, som insinugit någon del af det ofunctionerade projektet i den gällande Evangelii-Boken, så är dock Stads-Consistorium, ett embetswerk, som, då till detsamma underrättelsen om Kongl. Maj:ts nädiga wilja i detta afseende afgått, försummat att waka öfwer det icke obehöriga åtgärd med det nya Evangelii-Boks-förslaget måtte bedrifwas. Och alltså har man tyckt, att sålån ingen kan resonera om hwad Justitiæ-Ombudsmannen, pro tempore "will" — emedan ingen det så noga kan weta — låter det sig dock wil resoneras om hwad Justitiæ-Ombudsmans-embetet "bör" och bordt, emedan det i beskifwen lag står att låsa.

Men om också Riksmöten mistagit sig i detta resonnement, så har man tyckt, att för den lugna icke af harm och stienhet upprörda besinningen, uttrycket: "em Justitiæ-Ombudsmans-embetet icke beklåddes endast för syns skull," icke lämpligen kan kallat smädligt, då lagen endast förklarar sådana uttryck förtjena detta epithet, som å åra gå eller för någon borgertliga namn och rykte förklenliga åro; då, som wi lära af Skrifthistorien, flere wördade lärare af den äldsta församlingen, hysl den meningen, att Frälsharen sjelf blott hade en kropp och utlod menskligt lidande för syns

full (*en domare*), utan att det anfågs smädligt mot honom — och så högt uppsatt i opinionen Justitie-Ombudsmannen än må eller bör vara, han dock väl icke lagligen kan fordra större respect än Frålsaren sjelf; och då detta uttryck om Justitie-Ombudsmannens embetet väl icke i något afseende, kan anses starkare och skarpare, än hvad man, några gånger, läst i Tidningen Stockholms Posten, lika grundligt som klart erinradt, om detta embetes under förewarande omsändigheter, påtagliga ogagnelighet. Ty hvad som till ingen ting tjänar, det är blott för syns full, och så twärtom.

Detta allt anföres dock endast såsom skäl till allmänhetens förundran öfver Justitie-Ombudsmannens åtgärd, ej att klandra den. Och lagen förbjuder lika litet, att förundra sig öfver, som att beundra något.

Med afseende deremot på noten i Argus, så är det också Kometens öfvergrifliga mening, att hans åsigt af sjelfwa Rättegångsfrågan, alldeles öfverensstämmer med Justitie-Ombudsmannens, och — esuru förmåtet det ön inför Argus kan låta — är gladare af denna öfverensstämmelse, än nedslagen öfver divergensen med Argus. Kometen wet neml., att bland hindern för uppkomsten af ett lands litteratur, är det ständliga tilltaget, som kallas eftertryck det äldra förderligaste; wet att derskäre wår gällande Tryckfrihetslag på det äldra kraftigaste talat deremot, och att en bok, som i allo, till format, sidotal, typographisk anordning och till och med tryckfel blifwit afformad på en annan, af annan förläggare utplagd, med skäl heter eftertryckt, och är således dermed hemfallen till laga nåppl. För öfrigt refererar sig Kometen för denna gången till hvad i Stockholms Posten för sifflidne Torsdag och Fredag, i detta ämne mycket väl blifwit utredt och framställt.

Recension.

Nya Dikter af Carl August Nicander. Första Häftet. Konung Enzo. Andra Häftet. Tabos ddb och småre Dikter. Stockholm, Hrborg, 1827. 69. 56 sid. 8:o.

Dikten Frithiof, till sin yttre form, sjelf en imitation, har i wårt så gerna härmande land blifwit

i detta afseende en förebild för nya imitationer i andra och tredje led. Bland dessa kan man nu räknana denna Konung Enzo — så kallad, Lyriske Dikter i Romanser och tillagnad G. R. H. Kronprinsesen — af Hr Nicander. Rec. bekänner, att wid Hr Nicanders första framträdande, med en hel samling Dikter af August i Kalender för Damer, han icke gjorde sig stora förhopningar om denne unge stald, som genast war älsfd, correct, rhetoriskt stadd, bildrik, idésattig och försigtig, att lofwa något stort, kraftigt och sällsamt. Nu neswår det, som fort derefter meddelades allmänheten, gaf oss dock bättre aningar; här war mycket som förefom oss såsom excentriska utbrott af en mågtig, nyf frambrytande skaldeädel, och undanskynde de spår till det redan utelwade, förstenade och wingbrutna, hwilket äfwen, ty wår! der förekommer och som hos en bbrjande konstnär äro så elaka tecken. Dessa wisade sig snart, såsom det afgjordt öfverwågande, i Fiårilarne från Winder, deras Linda i Blomsterkorgen och i den ännu sednare Dikten: Rosalfs lefnad och ddb, och hafwa i sjelfwa werket, endast allt mer och mer utwedlat sig i allt hvad Hr Nicander sedan producerat, det må wara för akademiska pris eller icke; må wara sjunget till Napoleons eller Hr Almböfs berömmelse. Dessa swarta, den geniala ddbens tecken, bestående i originalitetsbrist, affectation, uttryckets förkonstling och säfänga, igenfinnes äfwen i denna Konung Enzo, som väl kunnat tillägna sig Frithiofs yttre Romansform, men som till det rastt fortstridande, ungdomsfriska, mångfaldigt omwexlande och analoga anpassande af framställning till innehåll, icke hade någon tillgång, hwarken i sjelfwa Historien, som utgör ämnet för poemet, eller i statens talent. Werdtetelsen huru en ung Prins utpträder, egentligen blott för att förlora en bataille, blifwa sången, såsom som ett triumfens offer in i den segrande staden, försöka att fly genom att infrypa i ett stort winfat, röjas af sitt långa ljusa hår, som uthänges genom sprungbet, sedan i fångellet frambringa en son och för resten rimmande der försmurka och ddb, har ju icke tillräckligt intresse att fylla elswa fånger, helst som en bland dem, eller den tionde, egentligen att tala, är utsträckt till sora särstilda. Äfwen i den yttre versformen af dessa sånger, ehuru konststaden ofta är, röjes endast förnågan att härma hvad

redan är för handen, ända till den grad, att mestern af Hr Leopolds Det slutande Århundra det här igenfinnes och står ann med dessa Strofer:

"Jag Konung (!) Enzo grånad som ung,
Sist utaf Hobensläufer i tiden,
Ser af min lefnad, så dimmig och tung,
Natten förleden.

Trånar till Stygens förlofvade strand,
Liksom till wätnet den solbrända lilsjan,
Tecknar med fjättrad och darrande hand
Öttersta wilsjan.

Blomsirande riken och präktiga slott
Egde jag wäl, men dem aldrig jag styrde;
Lustslott i mängd af inbillningen blott
Därud jag hörde." &c.

Då samma öfversätt på ord, med samma ideliga banfruttering på poetisk lifswärma och poetiska idéer, råder hela Dikten igenom, ehuru, på de flesta ställen ett öfvermått af bilder och troper blifwit påskade på hwarandra, såsom plågar ske med meubler wid en husauktion, t. ex.:

"Nattens Änglar än sig spegla
Uti daggens klara droppe;
Mina tankar, tidigt oppe (!?!),
Sorgsna, utan ankar segla
Öfwer mina tårars flod:
Sorgset är mitt mod." o. s. w.

Andra Häftet innehåller först det, wid Swenska Akademien sista sammankomst belönda poemet: Tassos Ödd, till hvars början utkastet är gifwet först af Lord Byron och sedan af en fransk Skald, Ed. Mennessier; slutet åter är nästan intet annat, än praktbeskrifningen på tillredelserna för en fest. — Det öfriga af detta Häfte utgöres af små stycken, de flesta i Hr Nicanders redan allbekanta manér. Under titeln Pantheon har han meddelat ättskilliga Epigrammer, öfwer wisa — som han sjelf i en not uttrar sig — "Konstens och Historiens märksvärldigaste snillen och characterer," utan dock att i dem hafwa kunnat inbringa den concentrerade målande sinnrikhet, som utmärker de i Grefiska Anthologien intagna, eller de af Goethe författade Epigrammer, samt utgör det förnämsta behaget af dessa små poetiska bilder. — Som all mäktigare genius tyckes oemotståndligen öfverwäldiga Hr Nicander, med begär till efterliknande, röjer man i

stycket Tyssnad (sid. 24) ett tydligt bemöjande till imitation af Stagnelius, men det oemotståndligt uppstakande genialitetsdjup och den hänförande ætherflågt från poesien innersta paradiset, som war den store afödde så egen, stod Hr Nicander icke till baks. Det enklaste, innerligaste och därför wädraste bland dessa stycken, är den lilla Romansen Hjertesbröderna, hwarwid endast det förekommer besynnerligt, att då den enes namn Pedro bibehållit sin Spaniska öfning, den andra, Johan blifwit förswenskad. Stycket med stycket: Minne af Carl Bernhard Wadström, hedrar i högsta grad Hr Nicanders hierta, och har flera ganska wädra partier; isynnerhet är beskrifningen öfwer underna på Negerkusten ganska lyfelig.

Med den brist på werklig poetisk, skapande genialitet, som wi i dessa och nästan alle samtliga af Hr Nicanders Dikter anmärkt, måste man åter tacksamt erkänna förtjensterna hos honom af en ledig versifikation och en mycket bildad, skimrande diction, så att han wäl kan gifwa behaglig steknad åt det, hwad en annan högre genius åt honom uttänkt. Deraf må wi sluta, att Hr Nicander wäl bör kunna blifwa en ganska utmärkt öfversättare. Det lilla intagande stycket: Nättergalen och Nattvioletten efter Schack Staffelt, bewisar äfwen detta, hellsom Hr Nicander, med bibehållande af den största trohet i tolkningen, likwäl förmått att ge det en nästan ändå skärare dragt på Swenska, än det har i dess originalspråk. T. ex. denna strof:

"Då från hennes läppar swäfwar —
Såsom nektardroppar, spilld
Uti Hebes' urna, blåswar
En ros, dess kinders bild;
Eller också som doften slågtar
Uti en blomknopp, blygad nyss —
Swäfwar neder lifwets nektar
Från Gudinnans läpp — en kyss."

Heter på Danska:

"Da fra hendes Læber swæwer
Lid, som Nektardraabens sald
Ned i Hebes' Rose bæwer
Af den hældede Pokal;
Eller og som Duffen stræber
Sig fra Blomsterknoppen lds,
Swæwer fra Gudindens Læber
Det guddommelige Kys."

Stockholm,
Alméns & Granbergs Tryckeri.

R O M E T E N.

N:o 48.

Lördagen den 16 Juni 1827.

Underrättelser från Landsorterne.

Efter all förmodan synes detta år löfwa en gynnande skörd. På de flesta ställen har ymnigt regn fallit, stundom med stark åska och nog håstighet, så att höstrågen laggt sig. Vårsådet är wakert. Mast har på sina orter gjort stor skada på fruktträden. Priset på spannmål är i fallande, och de som, i speculation på en öfrande winst, hållit på densamma, torde snart finna sig bedragna. Nöden har under de förflutna månaderne varit stor på mer än många trakter. Det finnes fattige, som lefwat sedan wärens början af det gröna de kunnat antränga, på marken, af rötter, knopp och halm sammanmalne, utan en enda brödbit. Det är ryktwärdt att se, hur näst intill fattigdomens af elände de uppspilda kojor, egennyttan upprest sina apparater, der flera hundrade kannor brännwin produceras i månaden, ja ännu mer, under det tiggande personer från samma nejd, med förbleknade anleten, qwinnor med utswulna barn på armen, wandra omkring, för att söka lifsnäring af barmhertiga händer. Wi fråga med skäl, huru länge denna förbannelse skall hwila öfwer vårt samhälle, der egenlyttans mängbushwade hydra synes wilja uppsluka allt? Wi wilja ej tala om den immoralité denna förskräckande dryck sprider omkring sig.

Priset på kreatur blifwer säkert i år mycket stegradt. I de landsorter, der dessa utgå en betydlig handelsgren, är för nöd skull mycken boskap under wintern slagad eller afyttrad, och hos många bragt till en tredjedel, af hwad de wanligtwis i goda år bruka framdraga.

De som resa kunna werkligen gratulera sig att så såras på ångfartyg, ty skjutbåstarne äro rebara, och mången bonde accorderar med en annan för att sielf så slipa skutsa, af frukton att hans häst ej hinner fram, eller oc flupar på wägen.

Om hwad wid granskning af det nya Lag. Projectet torde böra befinnas.

Da Civil. Lagen nu mera är fullständigt utarbetad, så att den troligtwis blir Rikens Ständer, wid nästa Riksdag till granskning förelagd, torde det wara skäl uti, att uppmärksamheten föres på detta ämne, att allmänheten måtte komma att göra sig reda för, hwad under ett så wigtigt wärk bör iakttagas. Ehuru wisserligen det mycket ankommer på Lagens redlige och kunnige tolkare och tillämpare, om af den skall höstas alla de goda frugter man hoppats, måste dock Lagen sielf, på folkets ställning, på wissheten om hwad som är hwars mans rätt, och på äsigtan af hwad brottsligt är, hafwa så mäktigt inflytande, att wid granskningen af dess speciella bud, det aldrig kan leda till annat än mistag och förderfliga följder, om man utgår från partiella och personella systemål, i st. f. isren den upphöjda ståndpunkt, på hwilken man kan förwerstada det allmänna, liksom i en enda blick det förflutna, det närwarande och det kommande. Men denna ståndpunkt kan endast igenfinnas inom Philosophiens och Historiens gemensamma landamåren. Den Lag, som åt ett wist folk gifwes, har för äsigt att detta folk måtte, med bibehållande af